

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

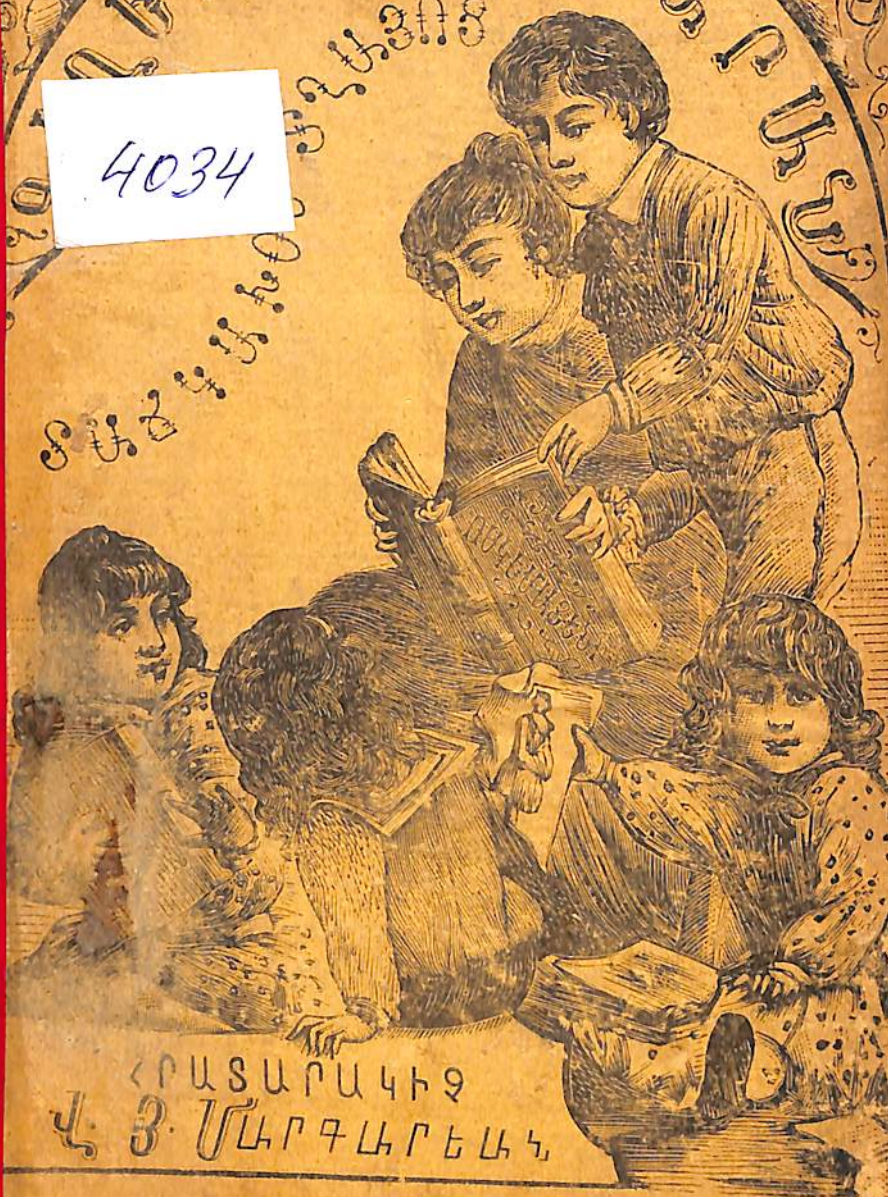
Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

91.99-8

15-35

4034

ՀԱՅԱՐԱԿԻՑ
Կ. Յ. ՄԿՐԴԱԿԵԱԿ

428
281-4Ա

491.99-8 ay
15-35
Գ Ե Ղ Ե Ց Ի Կ

Չ Բ Օ Ս Ա Ր Ա Ն

Տանկախօս Տղոց

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Բ. Տպագրութիւն Պատկերագրոց

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

ԳՐԱՎԱՃԱՌՈՒ Վ. Յ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, Մերձան փողոց, Թիւ 57

معارف نظارت جليله سنك و مطبوعات داخله مديريت عليه سنك
۲۸۵ نومروى رخصتيله طبع اولمشدر .

2002

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՍՐԵՍԱՆ ԵՒ ԸՅԿ.
Պապր ալի նասսէսի, Թիւ 38

1903

11757

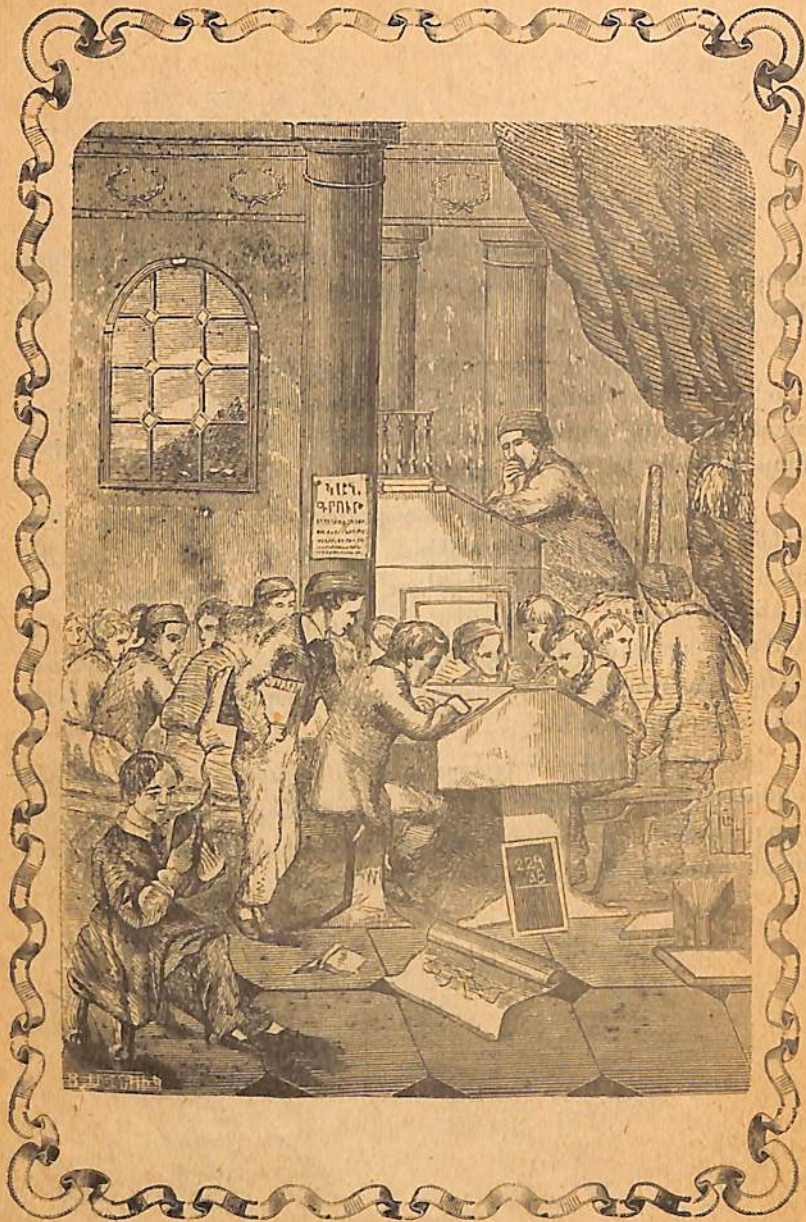
Գեղեցիկ Զբօսարանի Առաջին տարին հրատարակելու
առթիւ յայտնած էինք մեր համոզումը յեզու մը ուսուցանելու
եղանակին վրայ :

Գոն էնք, որ բազմաթիւ ուսուցիչներ ալ փորձով նոյնը
հաստատեցին, իրավաստելով միանգամայն մեզ որ փութով
հրատարակենք գործոյս երկրորդ տարին, որ ահա ի լոյս կըն-
ծայենք ջանք եւ խնամք չը գլանալով :

Վստան էնք, որ արգոյ ուսուցիչներն ալ նոյնը պիտի ընեն,
իրենց յանձնուած աշակերտներու միտքը մշակելու եւ Հայ լե-
զուն սանուն կերպիւ խօսեցնելու, որոյ համար առանցուած
է քերականական գիտելիքներ, այնպիսի եղանակաւ մը, որ
ամենէն տկար աշակերտը սորվելու համար չը նեղուիր եւ ու-
շիմը՝ յառաջադէմը չը ճանճրանար եւ երկուքն ալ կըմբռնեն,
ինչ որ պէտք է իրենց :

Ուստի դասախօսն խտտապահանջ ըլլալէ աւելի, ըլլալու է
համոզիչ եւ քաղցրախօս, եւ իր հարցումներն այնչափ կրկնա-
պատկելու է, որ աշակերտը պարտաւորի իր դասն մտնրա-
մասն պատմել եւ տեսածները նկարագրել :

Վ.Ս.ԷՐԵՄ

Գ Ե Ղ Ե Ց Ի Կ

Չ Բ Օ Ս Ա Բ Ա Ն

Տ Ա Ճ Կ Ա Խ Օ Ս Տ Ղ Ո Ց

Ե Բ Կ Բ Բ Գ Տ Ա Բ Բ

Ս Ա Բ Գ Ի Ս

Հայրիկ, անցեալ տարի ինձ Գեղեցիկ զբօսարան մը գնեցիր, այսօր ես ընկողցի դայն. քանի մը օր առաջ ալ քննութիւն եղաւ :

Գատառուս ըսաւ, ո՛վ որ քննութեան առե՛ն լապատասխանած է, Գեղեցիկ Ջբօսարանի երկրորդ տարին պիտի առնէ :

Հայրիկ, դասերուս աշխատած ըլլաբոլ, կը յուսայի որ գատառուս Գեղեցիկ Ջբօսարանի երկրորդ տարին ալ պիտի տար, ինչպէս որ տուաւ :

Հիմա Հայերէն կը կարգամ, կը գրեմ և կրնամ խօսիլ :

Այս սենեակին, խոհանոցին մէջ ի՞նչ որ կայ, անոնց հայերէն անունները գիտեմ :

Դասատուս՝ պարտեզը, փողոցը ի՞նչ որ տեսնենք կը հարցնէ. «Սա՛րգիս, ի՞նչ կըսեն ասոր» ցուցներով ցելը, քարը, շէնքերը եւայլն :

Ամէն բանի անուն մը ունենալը գիտեմ, և անոր հայերէնը սորվելու պարտաւոր եմ :

Դասատուս ըսաւ, այս գիրքին մէջ գտնուած պատկերներուն ի՞նչ ըլլալը, պիտի բացատրէք առանց տաճկերէն բառ մը խառնելու, որպէս զի հասկնամ թէ՞ հայերէն լաւ խօսել սովորած էք :

Ս Ա Ր Գ Ի Ս

Պապա՛ճըզըմ, կէչէն սէնէ պանա պիր Գեղեցիկ Զքօսարան ալարն, պու կիւն պէն անը պիթիրտիմ, պիբ գաչ կիւն էվիէլ իմթիհան իծրա օլունասու :

Հօճամ տէտի, իմթիհանտա կիւղէլ ճէվապ վերմիշ օլան, Գեղեցիկ Զքօսարանըն իքինճի սէնէսինի ալաճագ տըր :

Պապաճըզըմ, տէրալէրիմէ չալըչմըշ օլտուղումտան իւմիւտ իտէր իտիմ քի, խաճէմ պանա Գեղեցիկ Զքօսարանըն իքինճի սէնէսի տալսի վերէճէք տիր, նասըլ քի վէրտի տէ :

Շիմօն՝ էրմէնիճէ օդուր եաղար վէ սէօյլէյէ պիլիւրիմ :

Պու օտտատա, մաթպախատա թէքմիլ էչեանըն էրմէնիճէ իտիմլէրինի պիլիւրիմ :

Խաճէմ պահչէտէ, սօգագտա հէրնէ կէօրիւրսէք, չամուր, թաշ, պինալար վէ սաիրէյի կէօսթէրէք պանա սօրար «Սա՛րգիս, պունա նէ» տէրլէր :

Հէր շէյին պիր իամի օլտուղընը պիլիւրիմ, վէ անըն էրմէնիճէսինի էօյրէնմէյէ պօրճլուերմ :

Խաճէմ տէտի, պու քիթապտա պուլունան րէսիմլէրին նէ օլտուղընը թիւրքճէ պիր լուղէթ գարըշտըրմագսըզըն էրմէնի լիսանը իլէ նագլ ու թարիֆ իտէճէքսինիլ, քի էրմէնիճէ էյի թէքէլիւմ էթմէյի էօյրէնմիշ օլտուղընըզը անլաեանըմ :

Գ Պ Ր Ո Յ

Յակօր դպրոց կերթայ, երեսը, ձեռքերը, հագուստը մաքուր է, գասարանին մէջ չը խօսիր, գասատուին մտիկ կընէ, իր դասերը խնամով կը պատրաստէ Դասարանին, իր տան, սենեակին մէջ տեսած բոլոր կահերուն թէ Հայերէնը և թէ Տաճկերէնը կընայ ըսել :

Մ Է Ք Թ Է Պ

Ակոր մէքթեպէ կիտեր, երգիւ, ելէրի վէ ելպի-
սէսի թէմիզ տիր, տերսիոսանէտէ կէօրիւշմէզ, խածէսի-
նի տինլէր, տերսլէրինի արգգաթլէ հազըրլար : Տէրս-
խանէտէ, քէնաի օտասընտա կէօրաիւշիւ հէր էշեանըն
էրմէնիճէսի իլէ Թիւրքճէմինի սէօյլէ յէպիլիւր :

1. Հրահանգ

Ի՛նչ որ կը տեսնէք պատկերին մէջ անոնց անուաները
զատ զատ գրեցէ՛ք որչափ որ կրնաք :

Ա Գ Յ Ա Ր Ա Գ

Ագարակին մէջ կը տեսնեմ ընտանի կենդանիներ՝
եզ, կով, հորթ, ցուլ, ձի, էշ, ոչխար, այծ, սագ, բադ,
հաւ, վառեակ, աքըր, աղաւնի :

Ագարակին մէկ կողմը շինուած են գամը, ախոռը
և հաւնոցը :

Շուն ու կատու ալ տեսած եմ, որ ագարակատէ-
րին բոլորտիքը կը պտըտէին :

Չ Ի Ֆ Թ Լ Ի Ք

Չիֆթլիքտէ էօքիւզ, ինէք, տանա, պուզա, աթ,
մէրքէպ, գօյուն, քէչի վէ դազ, էօրտէք, թավուզ,
բիլիճ, խօրօս, կիւվէրճին կիպի հայվանաթը էհլիլէ
կէօրիւրիւմ :

Չիֆթլիլին պիր թարաֆընտա տամ վէ ախըր իլէ
քիւմէս ինչա օլմուշ տըր :

Չիֆթլիք սահիպլինին էթրաֆընտա տօլաշմազտա
պուլունան քէօքէք իլէ քէտիլի տէ կէօրմիւշիւմ :

Քերականական գիտելիք

Պարոն դատարարակը ըսաւ. «Տղաքս, եթէ քիչ մը աւելի ուշադրութիւն ընէք, կը տորվեցնեմ ձեզ քերականութիւն ալ», և ձեռքը գրիչ մը, գիրք մը առնելով մէկիկ մէկիկ ցուցնելով հարցոց :

Ինչ է այս :

Տղայք պատասխանեցին՝ տետրակ, գրիչ, գիրք :

Այն ատեն դատարարակը կրկին հարցոց. Ա-

Մալիւմաքը սարժիյէ

Խաճէ էֆէնտի տէտի, « Զօճուզլարըմ, պիր ազ տահա զիյատէ տըզգաթ իտէրսէնիզ սիլէ իլմի սարֆ տախի էօյրէտիրիմ», վէ էլինէ պիր տէֆթէր, պիր գալէմ վէ պիր քիթապ ալարագ պիրէր պիրէր կէօսթէրէրէք սօրաը :

Պու նէ տիր :

Թալէպէ ճէվապէն՝ տէֆթէր, գալէմ, քիթապ տըր տէտիլէր :

Օլ վագըթ թէքըար խաճէ սօրտու. պունլար

տնք ինքնիրեննին ուզածնուն պէս կրնամ շարժիլ :

—Ո՛չ, պատասխանեցին։ Ուրեմն այն բաները որ ինքնիրեննին չեն կրնար շարժիլ, կըսուին իր :

Տղաքս, չորս կողմերնիս մտրդեր և ամէն տեսակ անասուններ կը տեսնենք, որտնք ուզածնուն պէս կրնան շարժիլ, աստնք կըսուին կենդանիներ :

Գասատուն պատուիրեց ամէն մէկ տղու, որ իր դասի տետրին մէջ տասը կենդանիի և տասը իրի անուն գրէ, զատ զատ սիւնակներու մէջ :

Դուք ալ նոյնը պիտի ընէք :

Տղաքս, գիտցէք որ մարդու, անասունի, սեղի և իրի բոլոր անունները քերականութեան մէջ մէկ բառով գոյական կըսուին :

քէնտի քէնտիլէրինէ իսթէտիլքէրի կիպի հարէքէթ հտէպիլիլէր մի :

Խա՛յը, աէտիլէր : էօյլէ իտէ, քէնտի քէնտինէ հարէքէթ էթմէյէն շէյլէր էշեա թապիր օլունուք :

Էվլատլարըմ, էթրաֆըմըլտա ինսան վէ հէր տիւրլիւ հայվանաթ կէօրլուրլուզ, պունլար քէնտի քէնտինէ իսթէտիլքէրի կիպի հարէքէթ հտէպիլտիլքէրի իչիւն, հայվան տէնիր :

Խաճէ հէր պիր շակիրտին օն թանէ հայվան վէ օն ատէտ էշեա իսմի տէրս տէֆթէրինտէ այըը այըը սիւթիւնլէրէ եազմասըը թէնպիհ էթտի :

Սիզ տախի էօյլէ հտէճէքսինիզ :

Էվլատլարըմ, պիլմիշ օլուն քի իլեսան, հայվան, եէր վէ էշեա իսիմլէրինէ իլմի սարֆտա իսմ ըթլագ թապիր օլունուք :

2. Հրահանգ

Գրեցէք հինգ մարդու, հինգ կենդանիի, հինգ տեղի Վե հինգ իրի անուն. յիշեցէ՛ք անցեալ դասերը :

3. Հրահանգ

Ձեր ազգականներու, մտակայ գիւղերու, ձեր տան և ձեր դպրոցին փողոցներուն անուաները գրեցէք և ըսէ՛ք թէ այս անունները ի՞նչ կ'ըսուին քերականութեան մէջ : —

Յ Ա. Կ Ո

Յակոբ ալ ձեռքով շունը իսկ ձախ ձեռքովը կատուն բռնած բարկութեամբ պարտեզ կը տանէր. ա՛խ անպիտաններ, դաւաթները, շիշերը կոտորեցիք, պիտի պատժեմ ըսելով :

Այս միջոցին, մայրը հասնելով ըսաւ, «Յակոբ, ինչո՞ւ խեղճ կատուն ու շունը բռնե՞ր ես, կենդանիները

չը թողը՞ւս հանդարտ, քեզի չեմ ըսած որ ատունք մեր տան պիտանի կենդանիներն են : Ձե՞ս գիտեր որ կատուն մուկերը կը բռնէ, շունը մեզ կը ծառայէ, մեր տան պահապանն է » : Յակոբ գոչեց, « ատունք յանցաւոր են մայրիկ, այս անպիտանները պնակները, շիշերը կոտորեցին » :

Ի՞նչ կըսես, պնակները, շիշե՞րը կոտորեցին, ի՞նչ պէս :

Յակոբ շունն ու կատուն թողլով՝ այսպէս սկսաւ պատմել :

«Մայրիկ, կատուն ուզեց գողնալ սեղանին վրայ դրուած ապուխտը. յանկարծ շունը վրան վազեց հաշերով և կռուած ատենին սեղանին այնպէս զարնուեցան, որ ինչ որ կար վրան՝ ինկաւ ու վար թափեցաւ :

Չապէլ հոն չէ՞ր, հարցուց մայրը :

— Ո՛չ, Չապէլ ինձ յանձնեց սեղանը :

— Ուրեմն ինչո՞ւ անհոգ գտնուեցար, ու կատուն չարգիլեցիր :

— Այն ատեն կատուն սենեակը չէր, գրքիս պատկերները կը գիտէի, մէկ մըն ալ կատուին և շունին կռիւը ծագեցաւ, և պնակները, շիշերը, դաւաթները կոտորեցան :

— Եթէ անհոգ չըլլայիր և կատուն արգիլէիր, կռուի պատճառը վերցուցած պիտի ըլլայիր. ըսել է յանցաւորը դու ես, եզրակացուց մայրը :

Յակոբ լռեց, կարմրեցաւ և աչքերը լեցուիլ սկսան, որովհետև ճանչցաւ յանցանքը :

Մայրը ներեց Յակոբին, որ խոստացաւ անհոգ չը գտնուիլ :

Ա. Կ Ո Ւ Ց

Ակոր սաղ էլի իլէ քէօփէյի, սօլ էլի իլէ տէ քէ-
տիյի թութուպ հիտտէթլէ սէօյլէնէրէք պահչէյէ կէօ-
թիւրիյօր իտի. էյ միսքին հայվանլար, գատէհլէրի,
շիշէրի գըրաընըզ, թէրպլյէնիզի վէրէճէյիմ:

Օ էննատէ վալիտէսի իւթէ կէլէրէք տէտի. Ա-
կոր, նիչուն զէվալլը քէտի իլէ քէօփէյի թութմըշըն,
հայվանլարը ըահաթ պրագասնա, սանա տէմէմիշ մի-
յիմ քի պունլար պիզիմ խանէյէ լիւզումը հայվանլար
տըր: Պիլմէյօր մըսըն քի քէտի սըչանլարը թութար,
քէօփէք տէ խանէնին պէքճիսի տիր:

Ակոր հայրըրտը, Վալիտէ, պունլար գապահաթ-

ը տըրլար. պու միսքինէր թապագլարը, գատէհլէրի
գըրտըլար:

Նէ տէյօրսուն, թապագլարը, գատէհլէրի գըր-
տըլար մը, նա՛սըլ օլտու:

Ակոր քէօփէք իլէ քէտիյի գօյ վէրէրէք շէօյլէճէ
նազլ էթտի:

Վալիտէ, քէտի մասանըն իւզէրինտէ պուլունան
պաստրմայը չալմագ իսթէտի, հէման քէօփէք հալվա-
յարագ իւզէրինէ սալտը. պօղուշտըգլարը վագըթ մա-
սայա էօյլէ չարփտըլար քի, իւզէրինտէ պուլունան
թագըմլար տէվրիլիպ եէրէ տէօքիւլիւ:

Ն
Ս
Ե
Ն
Ս
Ե

— Չապէլ օրատա տէյիլ մի իտի:

— Խա՛յր, Չապէլ սուֆրայը պանա պրագտը:

— Էօյլէ իսէ նի՛ չիւն մուգայէտ օլուպ քէտիյի մէն
էթմէտին:

— Օ էննատէ քէտի օտատա տէյիլ իտի, քիթա-
պըմըն ըտիմէրինի սէյր իտիյօր իտիմ. պիրտէ քէտի
իլէ քէօփէյին գավկասը վուգու պուլտու, վէ թա-
պագլար, շիշէր վէ գատէհլէր գըրըլտը:

— Էկէր մուգայէտ օլուպ տէ քէտիյի մէն իտէ-
իտին, գավկայա մէյտան վէրմէմիշ օլաճագ իտին,
տիմէք քի գապահաթը սէն սին:

Ակոր սուստը, գըզարտը վէ կէօլէրի տօլմաղա
պաշտտը. չիւնքի՛ գապահաթընը թանըտը:

Վալիտէսի Ակորա գապահաթընը աֆիլ էթտի,
Ակոր տալի գայտընը նալմաղա սէօզ վէրտի:

Ջ Ր Ո Ւ Յ Ա Տ Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Յակոր ս՞ր ձեռքով բռնած էր շունը : — Այլ ձեռքով բռնած էր պարոն :

Ո՞րն է քու ալ ձեռքդ : — Այս է ալ ձեռքս :

Սարգիս, ցուցո՛ւր ձախ ձեռքդ : — Ահա ձախ ձեռքս պարոն :

Ծարգար, Յակոր ս՞ւր կը տանէր շունն ու կատունս — Պարտէզ կը տանէր :

Մայրը ի՞նչ ըսաւ Յակորին : — Մայրը ըսաւ Յակորին . ինչո՞ւ շունն և կատուն բռներ ես, չե՞ս գիտեր որ անոնք պիտանի կենդանիներ են . եւ այլն :

Շունը և կատուն ի՞նչ ըրած էին . — Կռուած էին ու սեղանին զայնուելով անոր վրայ գրուած պնակները , շիշերը , դաւաթները վար թափած էին :

Ինչո՞ւ կռուած էին . — Ապուխտի կտորի մը համարս ի՞նչպէս . — Կատուն ուղեր է գողնալ ապուխտը սեղանին վրայէն շունը կատունին վրայ յարձակելով թող չէ տուէր և կռուեր են :

Սեղանին քով մարդ չը կա՞յ եղեր . — Յակոր հոն է եղեր , բայց անհոգ կերպով պատկերներ նայելով կ'ըզբազի եղեր :

Մայրը պատիժ տուա՞ւ Յակորին . — Ո՛չ :

Ինչո՞ւ համար . — Որովհետեւ Յակոր իր յանցանքը ճանչցաւ և խոստացաւ անգամ մըն ալ անհոգ չ'գտնուիլ :

4. Հրահանգ

Անցիալ դասերու մէջ գտնուած գոյականները որոշեցէք՝ և բնէ թէ որո՞նք կենդանիի և որո՞նք իրի անուն են . գրաւոր :

Մ Ա Տ Ն Ե Ր

Այլ ու ձախ ձեռքերնիդ ո՞րն է , գիտէ՞ք . բայց արդեօք ձեր մատներուն անուններն ալ գիտէ՞ք :

Ըսէ՛ք տեսնեմ , որ՞ն է ձեր բոյթ մատը , ցուցա՛մատը , մատնեմատը և միջնմատը :

Առած դասերնիդ լաւ մտքերնիդ պահեցէ՛ք , որպէս զի յետոյ ձեզ սորվեցնեմ ձեր մարմինին մասերուն անուններն ալ :

բոյթ

ցուցամատ

միջնմատ

մատնամատ

նկոյթ

Բ Ա Ր Մ Ա Գ Լ Ա Ր

Սաղ վէ սօլ էլլէրինիդ հա՛նկըսը տըր , պիլիբսինիդ . ֆագաթ բարմագլարընըզըն իսիմլէրինիտէ պիլի՞րմիսինիդ :

Սէօյլէյին պագայլըմ պաշ բարմագլարըզ , սըըշա բարմագլարըզ , վէ ատսըզ բարմագ իլէ , օրթա բարմագլընըզ հա՛նկըսը տըր :

Ուսանողէն պահանջելու չէ դասի մէջ գտնուած ամբողջ գոյականներն ըսել կամ գրել , այլ պահանջելու է որ ըսածնին ձիշդ ըլլայ և ստէ՛ց պատճառը հարցնելու է թէ՛ ինչո՞ւ գոյական է :

Ալաղըընը տէրսէրի էյի հաթըընըտա սագլա-
յըն, քի սօնրա սիղէ վիճուտընըըն ագսամըն իսիմէրի
տէ էօյրէտէյիմ:

Քերականական գիտելիք

Նախադասութիւն
Տղաքս, ինչ որ տես-
նենք, մարգեր, կենդա-
նիներ և իրեր, անոնց վրայ
բան մը կը խորհինք և կը-
սենք և մեր այս մտածու-
մը կը յայտնենք նաեւ
գրով:

Մալիւմաթը սարճիյէ-

Ճիւղիէ
Էվլատլարըմ, հէր նէ-
կէօրիւրսէք ինսանլար
հայվանաթ վէ էշեա հագ-
գընտա պեր շէյ միւլա-
հալա իտէր վէ սէօյլէրիլ
վէ պու միւլահաղամըլը
տախի թահրիբէն պէյան
իտէրիլ:

Օրինակ. — Ինքնիրենս
կը խորհիմոր աղջիկը պի-
սի աղէ. եթէ այս մտա-
ծածս ըսեմ կամ գրեմ,
այս ըսած կամ գրած
խօսքս կը կոչուի նախա-
դասութիւն:

Մէսէլա քէնտի քէնտի-
մէ տիւշիւնիւրիմ քի գըզ
սիւրքիւրեճեթ, էկէր պու
թափէքքիւրիմի սէօյլէր
վէ եախօտ հաղար իսէմ,
պու սէօյլէտիղիմ վէ հաղ-
աղըրմ իպարէ ճիւղիէ
թապիլը օլունուր:

5. Հրահանգ

Հետագայ պատկերներուն վրայ նայելով, մտածեցէք թէ
ի՞նչ կ'ընեն կամ ի՞նչ ըրած են և ձեր խորհածը գրելով կամ
ըսելով նախադասութիւններ կազմեցէք:

Ի՞նչ կ'ընեն ձիերը:

Ի՞նչ կ'ընէ կարապը:

Ի՞նչ կ'ընէ աղջիկը:

6. Հրահանգ

Գոյականները որոշեցէք և ձեր տետրակին մէջ գրեցէք :

Մ Ա Ր Գ

Մարդ մը ունի գլուխ, իրան և անդամներ :

Ա Տ Է Մ

Ատէմին պիր պաշը, պէտէնի վէ աղալարը վար տըր :

Գ Լ Ո Ի Խ

Գլուխը երկու մաս է, առջևի մասն է դէմք, ետեւի մասն է գանկ :

Գէմքին վրայ կան ճակատ, երկու յօնք, երկու աչք, քիթ, բերան, կզակ և երկու այտեր :

Ըսէք, ականջները գլխուն ո՞ր կողմն են. — Այլ ու ձախ կողմը :

Աշխէն ունի հլուսած փափուկ երկար մաշ :
Արսէնի գորշ մազերը կտրուած են :
Շէկ մօրուքով շատ մարդիկ տեսած են :

Պ Ա Շ

Պաշ իքիյէ միւնգասըմ տըր : Էօն թարաֆը երկու վէ արգա թարաֆը գաֆա :

Երկուստէ ալըն, իքի գաշ իլէ իքի կէօղ, պուրուն, աղըզ, չէնէ վէ իքի եանսօգ պուլունուր :

Սէօյլէ յին պագալըմ, գուլար պաշըն հա՞նկը թարաֆընտա տըր : — Սաղ վէ սօլ թարաֆընտա :

Աշխէնին էօրիւլմիւշ եու մուշագ ուղուն սաշը վար տըր :

Արսէնին տօնուգ ըէնկ սաշլարը քէսիլմիշ աիր :
Գու մըալ սաղալը չօգ ատէմ կէօրմիւշիւմ տիր :

Ի Ր Ա Ն

Վիզը կը միացնէ գլուխը իրանի հետ և անոր մէկ մասն է :

Իրանը երկու մաս է :

կուրծք և փոր :

Իրանը կը պարունակէ մէկ սիրտ , երկու թոք ,
մէկ ստամոքս , երկայն աղիք մը , փորոտիքը , ողնաշա-
րը , մէջքը , կողերը , ուսերը , թիկունքը և երակները :

Սիրտը և երակները արիւնով լեցուն են :

Թոքերը շնչառութեան յատուկ են :

Սիրտը և թոքերը կուրծքին մէջ են :

Ստամոքսը և աղիքը փորին մէջ են :

Պ Է Տ Է Ն

Պոյուն պէտէնին պիր գըսմը օլուպ , անը գափա
իլէ պիրէշտիրի :

Պէտէն իքի գըսմտան իպարէթ տիր :

Կէօյիւս վէ գարըն :

Ինսանըն պէտէնինտէ պիր եիւրէկ , իքի ճիյէր :

պիր միտէ , ուղուն վէ գալըն պիր պաղըրսագ , ինճէ
պաղըրսագ , ճոււրղա քէմիյի , պէլ , գապուրղալար , օ-
մուզար , քիւրէկ քէմիյի վէ տամարլար մէլճուտ տըր :

Եիւրէք վէ տամարլար գան իլէ տօլու տըրլար :

Ճիյէր նէֆէս այըպ վէրմէյէ մախսուտ տըր :

Եիւրէք իլէ ագ ճիյէր կէօյիւս պօղլուղը իչինստէ տիր :

Միտէ վէ պաղըրսագ գարնըն իչինտէ տիր :

Չ Ե Ռ Ք Ե Ի Ո Տ Ք

Մարդուս անդամներն են թեւերն ու սրունքները :

Թեւին մասերն են ուս , բազուկ , ձեռք :

Լսէք , ս՛ր է արմուկնիդ :

Ձեռքի մասերն են . գաստակ , ափ և մատներ :

Է Լ Վ Է Ա Յ Ա Գ

Գօլլար իլէ պաճագլար ինսանըն ազասը տըր :
 Օմուզ իլէ պազու վէ է Լ գօլը թէշքիւ Խտէն գը-
 սըմլար տըր :
 Սէօլէ պագալըմ, տիրսէյինիզ նէ՞րէտէ տիր :
 Էլին ագսամը շունլար տըր . պիլէկ, ալուճ վէ
 բարմագլար :

Ո Տ Ք

Ոտքը երեք մաս է, գարշապար, ներքան եւ
 մասնեք :
 Սրունքին վրայ է ազգըը և ծունկը :

Ա Յ Ա Գ

Այագ, էօքչէ, տապան վէ բարմագլարտան իպա-
 րէթ տիր :
 Գալարը իլէ տիզ, պաճաղըն իւզէրինտէ տիր :

Ա Չ Ք

Երբոր լոյս է, մենք կը տեսնենք աչքով :
 Աչքը ունի խողջներ, կոպեր, թարթիչ, արտե-
 ւանունքեր, սառնենի, ծիածան և բիբ՝ տեսութեան
 կէտը :
 Ոսոնենին ճերմակ է :
 Ծիածանը կ'ըլլայ սեւ կամ կապոյտ :
 Աչքը կը տեսնէ, կը շնայ . իսկ եթէ վտանգէ
 չ'զգուշանանք կրնայ կուրանալ :
 Քնացած ատեննիս թարթիչները կը փակուին :
 Արթուն կեցած ատեննիս կը բացուին ու կը գոյ-
 ուին :

Կ Է Օ Ձ

Ըջգ օլտուղու վագըթ, հէր շէյի կէօզ իլէ կէօ-
 ըիւրիւզ :
 Կէօզիւն գօլուղու, մահրէքի, քիրբիքի, կէօզ
 գաբաղը, կէօզ ագը, թապագաի գուղահիէր վէ նօգ-
 թաի պասարիյէ օլան կէօզ պէպէյի վար տըր :
 Կէօզ ագը պէյազ օլուր :
 Թապագայի գուղահիյէ գարա եախօտ մալի օլուր :
 Կէօզ կէօրիւր, գամաշըը, թէհլիքէտէն էսիրկէ-
 մէտիյիմիզ հնլտէ քէօր օլուր :
 Ույգու ույուտուղըմըզ վագըթ կէօզ գաբագլարը
 գաբանըր :
 Ույանըգ հալիմիլտէ կէօզ աչըլլպ գաբանըր :

Ա. Կ Ա. Ն Զ

Ականջը կրճիկ է և ունի միսէ բլդակ :
 Ականջով կը լսենք ամէն ձայն , երգ և խօսք :
 Մարտիրոս ականջ կը դնէ և որչափ ցած ձայնով
 խօսին կը լսէ :
 Սարգիս խուլ է , որչափ պոռաս չը լսեր :

Գ Ո Ի Լ Ա Գ

Գուլագ խարիճտէն պիր սայվանտան իպարէթ օ-
 լուպ , պիր գուլագ եռմուշաղը պուլունուր :
 Հէր տիւրիւ սէս , նաղմէ վէ լագըրտը գուլագ
 էլէ իշիտիրիզ :
 Մարտիրոս գուլագ վէրիպ , նէ՛ գատար ետվաշ
 սէս իլէ սէօյլէրսէն իշիտիր :
 Սարգիս սաղըր տըր , նէ գատար պաղըրսան ի-
 շիթմէզ :

Բ Ե Ր Ա Ն

Բերանով կուտենք , կը խմենք , կը խօսինք :
 Բերանի մասերն են , չրթունքները , ակուաները ,
 լեզուն և քիմքը :
 Լեզուով և քիմքով կը զգանք համը :

Ա. Ղ Ը Զ

Աղըզ էլէ եէր , իչէր , սէօյլէր վէ թէզաննի իտէրիզ
 Աղըզըն գըսըմլարը , տուտագլարը , տիչլէրի , տիլի
 վէ տամաղը տըր :
 Տիլ վէ տամաղ էլէ լեզգէթ ալըրըզ :

Խ Ր Ա Տ

Տղաքս , դիտցէք ձեր աչքերուն , ականջներուն ,
 ակուաներուն յարգը :
 Ձեր աչքերը շատ մի՛ յոգնեցնէք :
 Առտուներն ձեր երեսները լուացէք ու մի՛ մոռնաք
 ձեր աչքերուն քիչ մը աւելի ջուր դարնել :
 Մաքրեցէք ձեր ականջներն ու լուացէք ձեր ակ-
 ոաները :
 Ձգուշացէք , որ ձեր գլխուն մէկը չդպչի , ձեր
 գէմքին վրայ վէրք չստանաք ու աշխատեցէք որ ա-
 ռողջութիւննիդ պահէք :

Ն Ա Ս Ի Հ Ա Թ

Էվլատարըմ , կէօղլէրինիզին , գուլագլարընըզըն ,
 տիչլէրինիզին գըյմէթինի պիլին :
 Կէօղլէրինիզի չօգ եօրմայըն :
 Հէր սառլահ եիւզիւնիւզիւ եըյգայըն վէ կէօղլէ-
 րինիզէ պիր աշ զիյատէ սու վուըմայըր տնութմայըն :
 Գուլագլարընըզըր թէմիզլէյին վէ տիչլէրինիզի
 եըյգայըն :

Մագըն քիմսէ պաշընըզա սօգունմասըն, եիւզիւ-
նիւզտէ պիր եարա ալմանեսընըզ, վէհասարլ հըֆզի
սըհհէթէ զայրէթ վէ տէվամ իտին :

Քերականական գիտելիք

Բառեր

Պարոն դաստիարակը
ըսաւ . Մարգար նախա-
դասութիւն մը ըսէ :

Մարգար այսպէս պա-
տասխանեց .

Տախտակը

սեւ

է

Դաստիարակը հարցուց .
կրնա՞ս ըսել, թէ՛ քանի
մասի բաժնուեցաւ այս
նախադասութիւնը :

Մարգար պատասխա-
նեց . Ս, յո, երեքի բաժ-
նուեցաւ :

Դաստիարակը աւելցուց .
Նախադասութեան այս
մասերը թառ կ'ըսուին :

Մալիւմաթը սարճիյէ

Հուդեթիւր

Խաճէ էֆէնտի տէտի .
Մարգար, պիր գաշ քէ-
լիմէ իլէ պիր ճիւմլէ եափ
պագայըմ :

Մարգար շէօյլէ ճէվապ
վէրտի .

Թաշթա

սիյահ

աըր

Խաճէ սիւալ էթտի .
պու ճիւլէնին գաշ գըսըմ-
տան իպարէթ օլտուղընը
տէյէպիլի՞ ըմիտին :

Մարգար ճէվապէն,
էվվէթ էֆէնտիմ, իւշ
գըսըմտան իպարէթ տիր,
տէտի :

Ճիւմլէ յի թէշքիլ էտէն
մէղքիւր գըսըմլարա ֆե-
լիմէ թապիր օլունուր :

Նախադասութիւն մը
թէ շատ և թէ քիչ բառ
կրնայ պարունակել :

Օրինակ . Ճանճը թռաւ .
Յովհաննէս տուն գնաց .
Զապէլ շատ գեղեցիկ
աղջիկ էր :

Տղա՛քս, հիմա դուք ալ
երկու, երեք, չորս թա-
ռով նախադասութիւններ
գրեցէք :

Ահա ձեզի գիւրութեան
համար պատկերներ . տե-
սածնիդ կամ մտածում-
նիդ գրով յայտնեցէք :

Պիր ճիւմլէ աղ վէ եա
չօգ քէլիմլէլըտէն իպա-
րէթ տիր :

Մէսէլա . սինէք ուչտը,
Օհաննէս էվէ կիթտի,
Զապէլ բէք կիւղէլ պիր
գըզ իտի :

էվլատարըմ, շիմտի
սիդտէ իքի, իւշ, տէօրթ
ֆէլիմէ իլէ ճիւմլէլը եա-
ղըն :

Իշթէ սիլէ գօլայլըգ
իշիւն ըէսիմլէր, կէօրտիւ-
լիւնիւզիւ եախօտ օնա
տայիր միւթալէանըզը
եաղը իլէ պէյան իտին :

7. Հրահանգ

Որոշէ, նախադասութիւնները և ըսէ քանի՞ բառէ կը
բաղկանան :

ԱՆԱՆԻԱՅԻ ՍԻՐԱԾ ԴԱՍԸ

Անանիա այս դասը շատ կը սիրէր և բարձր ձայնով կը կարգար :

Հովը չեմ տեսներ, բայց կ'զգամ. կը փչէ մեղմ կամ ուժով :

Մէկ մըն ալ կը տեսնեմ որ ամպեր կը պատեն երկինքի երեսը :

Երբեմն որոտում ու փայլատակում կը լինի :

Անձրեւ, կարկուտ, ձիւն գալը տեսած եմ :

Անձրեւը երբ սաստիկ գայ, կ'ըլլայ տարափ :

Անձրեւը նախախնամութեան ամենամեծ պարգեւներէն մէկն է :

Երկիրը կը ծծէ ջուրը և զտած կը վերադարձնէ մեզ Զրհոր, առու, վտակ և գետ արդիւնք են անձրևի:

Գետի ջուրերը կը դարձնեն ջրաղացները :

Մեծ գետերու մէջ կ'երթեւեկեն նաւեր և սալեր :

Չուկերը ջուրերու մէջ կը լողան :

Առանց ջուրի բոյսերը կը թոււնին և կը չորնան :

Մենք ալ շատ պէտք ունինք ջուրի :

Մտածեցէք եթէ ջուր չունենանք, ի՞նչ կ'ըլլանք :

Ամառը պայծառ արեւ կը ծագի և քիչ անգամ անձրեւ կուգայ :

Ձմեռը խոնաւութիւնը կը տիրէ, երկինքը ամպոտ կ'ըլլայ և քիչ անգամ պայծառ ու գեղեցիկ օդ կ'ունենանք :

Գարնան ու աշնան մէջ կ'ըլլայ առտուները ու իրիկունները :

Իսկ ցօղն ու եղեամը տարւոյն մէջ շատ անգամ կը տեսնէք :

ԱՆԱՆԻԱՆԸՆ ՍԷՎՏԻՅԻ ՏԷՐՍ

Անանիա պու տէրսի չօգ սէվէր իտի, վէ եիւքսէք սէս իլէ օգուրտը :

Իւրկեարը կէօրմէմ, ֆագաթ տույարըմ, խաֆիֆ եախօտ շիտտէթլի էսէր :

Պիրտէ կէօք եիւղիւնտէ պուլութլարըն գաբլանտըղընը կէօրիւրիւմ :

Պաղէն կէօք կիւրլէր, շիմչէք չագար :

Եաղմուր, աօլու, գար եաղտըղընը կէօրմիւշիմ տիր :

Շիտտէթլի եաղան եաղմուր սաղանագ օլուր :

Եաղմուր Խալիգի մութլագ հաղբէթլէրինին էն պէօլիւք նիլմէթլէրինտէն պիրի տիր :

Եէր սույու էմէր վէ սիւղէրէք թէքրար պիղէ իստէ իտէր :

Գույու, ըրմագ վէ չայ եաղան եաղմուրլարան հասըլ օլուր :

Տէրէնին սուլարը տէյիրմէնլէրի չէվիւրի :

Պէտօյլը չայլար իշինտէ վաբօր վէ ճըրնըգլար ա-
մէտշիւտ էտէրէր :

Պալըգլար սուտա եիւզէրէր :

Սու օլմագսա նէպաթաթ սօլարագ գուրուր :

Պիղիմ տախի սույա չօգ իճթիյաճըմըզ վար տըր :

Տիւշիւնիւն պիր քէրրէ, էկէր սու օլմագսա նիճէ
օլուր հայիսիզ :

Ետղըն փարըպզ կիւնէշ սօղար վէ նատիրէն ետղ-
մուր ետղար :

Գըշըն նէմնագ օլուր, կէօք եիւզիւ պուլութ իլէ
գաբլը օլուպ ազ քէրրէ աչըգ վէ կիւզէլ հավամըզ
օլուր :

Իլք վէ սօն պահարտա սապահ վէ ագչամ էքսէ-
րիա տիւման գաբլար :

Ձիյ վէ գրաղը իսէ սէնէնին իշինտէ չօգ տէֆա
կէօրիւլիւր :

Քերականական գիսելիք

Բայ

Տղաքս, գոյականը ո՞ր
բառն էր, կը յիշէք ան-
շուշտ, մարդերու, կեն-
դանիներու և տեղերու
անունները գոյական են :

Գոյականները բան մը
կ'ըլլան, կ'ընեն կամ կ'ըլ-
լուին :

Օրինակ. Ձին կը վազէ.
կ'ապրի, կը սատկի :

Քարը կը կոտրի, փայ-
տը կը տաշուի, կը վառի :

Գոյականի մը ի՞նչ ընե-
լը, ի՞նչ ըրալը կամ ըր-
ալիքը ցուցնող բառերն
ալ բայ կ'ըսուին քերա-
կանութեան մէջ :

Բայը գոյականին վրայ
բան մը կ'ըսէ, որով կը
հասկնանք թէ գոյականը
ի՞նչ է, ի՞նչ եղած է, ի՞նչ
պիտի ըլլայ կամ ըլլուի :

Նախագատութիւն մը
առանց բայի չըլլար :

Մալիւմաքը սարճիլէ

Ձիյ

Էվլատարըմ, հա՞նկը
քէլիմէնին իսմ օլարղընը
էլպէթթէ խաթըրընըզտա
տըր. ինսան, հայվան վէ
եէրէրէ մսխսուս օլան
քէլիմէլէր իսմ տիր :

Իսիմէր պիր շէյ օլուր,
եա իտէր վէ եախսուս օլու-
նուր :

Մէսէլա. աթ գօշար,
եաշար, կէպէրիւր :

Թաշ գըրըլըր, օտուն
եծուլուր, եանար :

Պիր իամին նէ՛ եախսը-
ղընը, նէ՛ օյսուղընը, եա-
խսուս իսխիսիլինի կէօսթէ-
րէն քէլիմէ յէ իլմի սարֆ-
տա միլ ըթըպ օլունուր :

Ձիյ պիր հատէս կէօս-
թէրիւր, եանի ճիլին թէ-
ալիւգ իթտիլի իամին նէ՞
օլուուղու, նէ՞ օլմուշվէ եա
նէ՞ օլաճաղը աղնաշըլըր :

Ձիյ պուլունմագսըզըն
ճիւմէթէշքիլ օլընամագ :

Օրինակ . եթէ ըսենք՝ հացը մարդուն սեղանին վրայէն , թերի կ'ըլլայ խօսքը . պէտք է բայ մը , որպէս զի հասկնանք թէ ի՞նչ եղած է հացը :

Բայց եթէ բայ մը դընենք , այն ժամանակ նախագատութիւն մը կ'ըլլայ և որոշ բան մը կը հասկընանք :

Ուրեմն դենք սա բայերէն մէկը . առին , կերան , սարին , վերցոցին , այն ատեն կազմած կ'ըլլաք նախագատութիւն մը , որով կը հասկնաք թէ հացը մարդուն սեղանին վրայէն ի՞նչ եղած է :

Ըսել է բայերը գոյականին մէկ գործը կամ վիճակը կը ցուցնեն . Բայ կը նշանակէ գործողութիւն :

Մտաւլա . եթէք հերիճին մասսարնըն իւզերինճէն տէնիլտի.բտէ , քէլամ էք . սի.ք օլմու.չ օլու.ր . է.քմէ յին նէ օլմու.չ օլտուղընը անլամուգ իչին պիւր Քիլ լաղըմ :

Միւնասիպ պիւր Քիլ կէթիլիլինճէ , ճիւմէ թէմամ օլու.պ , մուայիէն պիւր շէյ աղնաչըլապիլիւր :

Էօյէ իսէ՝ չու աղսրդար , եէսիլեր , կեօթիւրսիլեր , գաղսրսրդար . Քիլլէրտէն պիւրիսինի գօյալըմ , օլ վագըթ պիւր ճիւմէ թէշքիլ էտերէ.ք , է.քմէ յին սուֆրա իւղէրինատէն նէ՞ օլմու.չ օլտուղընը անկարսընը :

Տիմէք օլու.յօր . քի Քիլլէր իսմին պիւր իչինի եախօտ հալինի կէօսթէրիլլէր : Ֆիլ պիւր աւեղ կէօսթէրիլ :

8. Հրահանգ

Ի՞նչ կ'ընեն հաւերը :

Ի՞նչ կ'ընէ տղան :

Ի՞նչ կ'ընէ եղջերուն :

Ի՞նչ կ'ընէ էջը :

9. Հրահանգ

Հետեւեալ բառերով նախադասութիւններ կազմեցի :

Տուն	կը սորվեցնէ
Դպրոց	քնացած է
Ստեփան	վաղեցին
Չիերը	չինեցին
Դաստիարակ	փլաւ (երգըլալը)

10. Հրահանգ

Նախագատութիւններ կազմեցէք երեք , չորս , հինգ բառերով , և գոյականը ու բայը որոշեցէք :

11. Հրահանգ

Հետեւեալ բայերուն մեկ մեկ գոյական գտե՛ք սապես .

Մարդը կը խօսի .

կը գրէ, կը կարդայ, կ'երգէ, կը պոռայ, կը փչէ, կը նուագէ, կուլայ, կը խնդայ, կը հաղայ, կը փռքտայ, կը քալէ, կ, նստի, կ'եղնէ, կը կանգնի, կը պառկի, կը վազէ, կը շարժի, կը ցատկէ, կ'իջնէ, կ'իյնայ, կը սպառնայ, կը պարտի, կը ծովը կը լողայ, կը զարնէ, կը գլորի, կը ծեծէ :

Արիսեֆի ֆիլդերէ պիտե՛ր իսկ պուշուևուզ .

Ինչպէ՛ս թէքելիւմ իտեր :

եազար, օգուր, թէղաննի իտեր, պաղըրըր, իւֆլէր, չըղըրըր, չալկը չալար, աղլար, կիւլէր, էօքսիւրիւր, անսըրըր, եիւրիւր, օթուրուր, գալգար, տիքիլիւր, եաթար, գօշար, հարաքէթ իտեր, սըչրար, ինէր, տիւչէր, տէօնէր, կէզլինիւր, էյիլիւր, եիւզէր, վուրուր, կուվարլանըր, տէօյէր :

Ք Ա Ղ Ո Ի Ա Ծ Ք

Յակոբ, պո՞նք իր կ'ըսուին : — Իր կ'ըսուին աւնոնք, որոնք ինքնիրեննին չեն կրնար շարժիլ :

Որո՞նք կենդանի կ'ըսուին : — Կենդանի կ'ըսուին անոնք՝ որոնք իրենց կամքովը ինքնին կրնան շարժիլ :

Կենդանիներու, տեղերու, իրերու անունները քերականութեան մէջ ի՞նչ կ'ըսուին : — Գոյական կ'ըսուին :

Գոյականին վրայ բան մը ըսող կամ անոնց ի՞նչ ընելը, ըլլալը, ըլլուիլը ցուցնող բառերը ի՞նչ կ'ըսուին : — Ընել, ըլլուիլ ցուցնող բառերը բայ կ'ըսուին :]

Նախագասութիւնը ի՞նչ է : — Բերնով կամ գրով յայտնուած մտածումն է :

Օրինակ մը կրնա՞ս տալ : — Այո՛, տեսնելով ընկերոջս կարգալը, կը մտածեմ և կ'ըսեմ . « ընկերս դասը կը պատրաստէ » :

Կը տեսնեմ գրատախտակը և կ'ըսեմ . « գրատախտակը սև է » :

Նայելով պատկերին վրայ, նախադասութիւններ կազմեցե՛ք :

Զ Ր Ո Ւ Ց Ս . Տ Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Կարապետ , ըսէ՛ մարդուս մարմինն մասերը : —
 Մարդս ունի գլուխ , իրան և անդամներ :
 Գլխուն մասերը որո՞նք են : — Դէմքը և գանկն է :
 Մարտիրոս , դու ըսէ՛ , իրանը քանի՞ մաս է : —
 Իրանը երկու մաս է , կուրծք ու փոր :
 Մարդուս անդամները որո՞նք են : — Մարդուս
 անդամներն են թեւերն ու սրունքները :

Թեւին մասերն որո՞նք են : — Թեւին մասերն են
 ուս , բազուկ , ձեռք :
 Մունկը և ազդրը ո՞ւր կը գտնուին : — Սրունքին
 վրայ են :
 Մարդար , կրնա՞ս ըսել ի՞նչ ունի աչքը : — Աչքը
 ունի խոռոչներ , կոպեր , թարթիչներ , արտեւանունք
 սառնների , ծիածան և բիր :

Քերականական գիտելիք
 Դերանուն

Իերանուն կը նշանակէ
 անունի տեղ գլուխը :

Երբ մէկու մը հետ խոսիմ , իմ անունիս տեղ պզտիկ բառ մը կը դնեմ և կ'ըսեմ . ես տեսայ . ես գացի , ես կերած եմ :

Երբ գիմացինիս հետ խօսիմ , անոր անունին տեղ ալ բառ մը կը դնեմ և կ'ըսեմ . դու տեսար , դու գացիր , դու կերած էիր , և այլն :

Այսպէս , ուրիշ անձի մը կամ բանի մը համար կրնամ ըսել , նա կամ ան :

Ըսել է դերանուն է այն բառը որ մարդոց , կենդանիներու , իրերու անուններուն տեղ կը դրուուի , երբ անուն մը չուզենք ըսել կամ կրկնել :

Դերանուն են
 ես , դու , նա , ինքն ,
 իր : Մենք , դուք , ա-
 նոնք , իրենք :

Մալիմաքր սարճիյէ
 Զամիր

Զամիր պիր իսմէ տէ-
 լալէթ իտիպ , անըն եէ-
 ըինէ գուլանըլըր :

Պիրիսի իլէ գօնուշար-
 ղըմտա , քէնտի իսմիմի-
 վէրէճէք եէրտէ պաշգա
 պիր քէլիմէ գուլանարագ
 պէն տէրիմ , պէն կէօր-
 տիւմ , կիթտիւմ , պէն
 եէմիշիւմ տիր :

Գարչըմտաքի իլէ լա-
 գըրտը էթտիյիմտէ , անըն
 իսմինին եէրինէ տախի
 սաիր պիր լուզէթ գուլա-
 նարագ տէրիմ , սէն կէօր-
 տին , սէն կիթտին , սէն
 եէմիշ իտին վէ դայրիհիւմ :

Պու վէճհլէ պաշգա պիր
 քիմսէ եա պիր շէյ իշիւն
 տախի օ տէյէպիլիրիւմ :

Տիմէք օլուր քի ղամիր՝
 ինսան , հայկան վէ էշեա
 իսիմլերինէ պէտէլ գուլ-
 լանըլըր պիր քէլիմէ տիր .
 քի պիր իսմի թէքրար-
 լամամագ իշիւն անըն
 եէրինէ գօնուր :

Զամիր Տիր
 Պէն , սէն , օ , քէնտի : Պիզ
 սիզ , ծնլար , քէնտիլերի :

Ի՞նչ կ'ընէ այս աղջիկը :
..... կ'աւլէ :

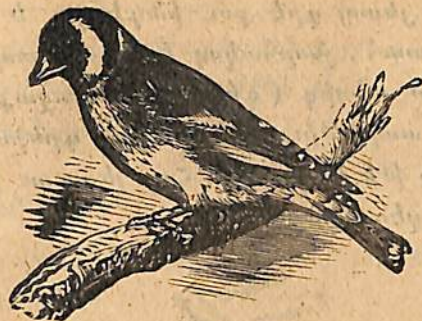
12. Հրահանգ

Հետեւեալ բառերուն առջեւ մեկ մեկ դերասունն դրե՛ք :

..... խօսեցայ , սէօյլէյէտիմ : տեսար , կէօր-
տիւն : լոնց , սուսար :

Ա. քիսեֆի ֆիլլերին հօնիւնիկ միւլնասիպ պիր զամիր գօ-
ւնալը :

..... պիտի խօսիմ , սէօյլէյէճէյիմ : պիտի
տեսնէք , կէօրէճէքսին : պիտի լսէ , իշի-
տէճէք :

Թուռնը ի՞նչ կ'ընէ , գիտէ՞ք
..... կ'երգէ :

13. Հրահանգ

Կեսերուն Տեղ դերասուններ դրե՛ք .

..... կը սիրեմ սոխակը : կ'երթամ կուգաս ,
Գաւաթը ինկաւ կոտրեցաւ շատ գեղեցիկ էր :
Շիշերն ալ ինկան , բայց չկոտրեցան :
Վայրի կենդանիներէն կը վախնամ ու չեմ ուզեր
տեսնել :
Կը սիրեմ ընտանի կենդանիները ու կ'ուզեմ ու-
նենալ :

Ն Ա Մ Ա Կ Մ Ը

Կարապետ ուղեց իր հօր նամակ մը գրել . բայց
չէր գիտեր թէ կանոնաւոր նամակ մը ի՞նչպէս կը գրուի,
ուստի զնաց դաստիարակին հարցնել, որ սապէս պա-
տասխանեց .

« Տղաս , ենթագրէ , թէ՛ հայրդ այս տեղ է և կը
փափաքի գիտնալ , թէ ի՞նչ կը սորվիս , դասերուդ մէջ՝

խնչպէս ես . յետոյ գրէ քու խնդիրքդ . և կատարելուն վրայ վստահ , շնորհակալ եղիր ու ստորագրէ :

Գտնուած տեղիդ (գիւղ կամ քաղաք) անունը , ամսաթիւր , տարեթիւր մի մունար գրելու : »

Տեսնենք թէ կարապետ հայ լեզուաւ իր առաջին նամակը ի՞նչպէս գրեց :

Պ Ի Բ Մ Է Ք Թ Ո Ի Պ

Կարապետ բէտէրինէ պիր մէքթուպ եազմագ իսթէտի, ֆագաթ շուրութը պիր մէքթուպ նա՞սըլ եազըլըր օլտուղունու պիլմէզ իտի, պունուն իչին խօծաւընա սօրմաղա կիթտի, խօծասը շու վէճհէ ճէվապ վէրտի :

« Էվլատըմ , ֆարզ իյէ քի բէտէրին պուրատա տըր , վէ սէնին նէ էօյրէնտիլինի, տէրպէրինտէ նա՞սըլ օլտուղունու պիլմէք իսթէյօր . սօնրա տիլէտիլինի եազ վէ գապուլ էտէճէլինէ էմին օլարագ թէչէքքիւրինի արզ էթ վէ իմղալա :

Պուլունտուղուն մահալի (քէօյ վէ շէհիրին իամինի), այըն կիւնիւ վէ սէնէնին թարիլինի գօյմաղա ունութմա :

Պագալըմ կարապետ էրմէնի լիսանը իյէ , էլք մէքթուպունու նա՞սըլ եազտը :

Սիրելի հայրիկ ,

Անշուշտ կը փափաքիս գիտնալ թէ ի՞նչ կը սորվիմ դպրոցին մէջ :

Ես կը սորվիմ Հայերէն կարգալ գրել և թուաբանութիւն : Դասերուս մէջ յառաջագէմ եմ և դասատուներս գոհ են ինձմէ :

Սիրելի հայրիկս , խնդրեմ ինձ համար Տաճկերէն Քերական մը և նոր տիպ Սըբաշան Պատմութիւն մը գնես , քիչ օրէն դաս պիտի առնենք :

Վստահ եմ , որ իմ այս խնդիրս պիտի ընդունիք , որուն համար կը յայտնեմ շնորհակալութիւններս :

Այնթապ

1902 Մայիս 1

Հնաշանդ օրդիդ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

Զ Ր Ո Ի Յ Ա Տ Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Կարապետ հօրը ի՞նչ ուզեց գրել : — Կարապետ հօրը նամակ մը ուզեց գրել :

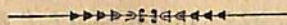
Կարապետ գիտէ՞ր թէ կանոնաւոր նամակ մը ի՞նչպէս կը գրուի : — Չէր գիտեր :

Ի՞նչ ըրաւ նամակ մը գրելու համար : — Գնաց գասատուին հարցուց :

Դասատունն ի՞նչ պատասխանեց : — Դասատունն ըսաւ. սեպէ որ հայրդ այս տեղ է և կ'ուզէ գիտնալ թէ՛

1. Ի՞նչ կը սորվիս . 2. Դասերուդ մէջ ի՞նչպէս ես . 3. Ի՞նչ որ պիտի ուզէիր հօրմէդ , այն գրէ և կատարելուն վրայ վստահ չնորհակալ եղիր :

Ուրիշ ի՞նչ ըսաւ : — Ըսաւ որ նամակ մը թերի կը սեպուի , եթէ չունենայ usnruqruօրիւն , աւնաթիւ , sարեթիւ և գրուած տեղիւն , քաղաքիւն կամ գիւղիւն անունը :

14. Հրահանգ

Հետեւեալ դերանուններուն առջեւ մեկ մեկ բայ աւելցուցի՞ր

Ես	տուն	այս
Դուն	մեղր	այդ
Ան	քաղաքէն	այն
Մենք	դէպի փողոց	
Դուք	մեզի հետ	
Անոնք	դպրոց	

Տ Ո Ւ Ն

1. Տան մը ո՞ր մասերը առաջ կը շինեն :
— Առաջ հիմերը կը շինեն :
2. Որմերը ո՞ւր կը դնեն :
— Հողին տակ :
3. Հիմերուն վրայ ի՞նչ կը հիւսեն :
— Պատերը կը հիւսեն :

4. Ուղղութիւնը ի՞նչ գործիքով կը հասկնան :
— Տրամալարով կը հասկնան :
5. Պատերը ինչէ՞ կը շինուին :
— Քարով կամ աղիւսով և շաղախով :
6. Աղիւսը ինչէ՞ շինուած է :
— Կրակի մէջ այրած կաւէ ու մոխիրէ :
7. Շաղախն ի՞նչ է :
— Կիր , ջրով խառնուած աւաղ կամ հող է :
8. Կիրը ի՞նչ է :
— Հնոցի մէջ այրած տեսակ մը կապոյտ քար է :
9. Ո՞վ կը շինէ որմերը :
— Որմնագիրը կը շինէ և ծեփով ալ կը ծեփէ :
10. Հիւսնը ի՞նչ կ'ընէ :
— Հիւսնը կը շինէ փայտէ բոլոր բաները , ինչպէս են սանդուխները , սենեակներուն յատակները , առաստաղը , եւայլն :
11. Դարբինը ի՞նչ կ'ընէ :
— Դուռներու ծխնիները կը շինէ , որպէս զի դուռները դիւրութեամբ բացուին ու գոցուին :
12. Ուրիշ ի՞նչ կը շինէ :
— Դուռերու նիւթերը , կղպարները կը շինէ :
13. Ապակագործը ի՞նչ կ'ընէ :
— Պատուհաններու շրջանակներու ապակիները կ'անցնէ :
14. Ինչո՞ւ համար ապակիներ կ'անցունեն :
— Սենեակը լոյս ըլլալու , հով ու անձրեւ ներս չգալու համար :
15. Սենեակի պատուհանները ե՞րբ կը բանան :

— Երբ որ ուղեն սենեակին օգը փոխել և մաքուր
օդ առնել :

16. Տան մը վրան ինչ՞ով կը փակեն :

— Տանիքով՝ որ գերաններու վրայ կը հաստատեն :

17. Կղմինարը ի՞նչ է :

— Լայն աղիւմներ է , կաւով շինուած :

18. Խրճիթները ինչ՞ով կը ծածկեն :

— Սեղով և հողով :

19. Նոր շինուած տունը անմիջապէս բնակիլ լա՞ւ է :

— Ո՛չ , որովհետեւ պատերը թաց են , և տունը

խոնաւ է , ինչ որ շատ կը վնասէ առողջութեան :

20. Ուրեմն ի՞նչ ընելու է :

— Պէտք է պատուհանները բաց ձգել , մինչեւ

որ պատերը լաւ մը չորնան :

21. Տան մը ո՞ր մասին կ'ըսեն խոհանոց :

— Կերակուր պատրաստուելու տեղին կ'ըսեն :

22. Ի՞նչ կ'ըսեն քնանալու սենեակին :

— Ննջարան կ'ըսեն :

23. Ո՞ր տեղին սեղանատուն կ'ըսեն :

— Այն տեղին՝ ուր կերակուր կուտեն :

24. Մառանը ի՞նչ է :

— Գինի , եղ , եւայլն պահելու տեղ է :

25. Փայտը , ածուխը ո՞ւր կը պահեն :

— Փայտանոցը ու ածխանոցը , որ գետնայարկ

նկուղներ են :

26. Աւաղան , ջրհոր , լուսցարան տեսա՞ծ ես :

— Այո՛ , տեսած եմ :

Տղաք , ձեր մէջէն ո՞վ կրնայ քարանցաւը ,

վրանը , խրճիթը , տունը , ապարանքը բացատրել :
Ըսէ՛ք , մեր ընտանի անասունները ո՞ւր կը բնակին :
Ո՞րն է ախոռը , դոմբ , հաւնոցը :

Խ Ա Ն Է

1. Էվվէլա խանէնին հա՞նկը գըսըմլարը ինչա՞օ
չունուր :

— Էվվէլա թէմէլէրինի դուրարլար :

2. Թէմէլ տիվարլարը նէ՞րէտէն պաչլար :

— Թօփրաղըն իչինտէն :

3. Թէմէլէր իւզէրինէ նէ էօրիւլիւր :

— Տուվարլարը էօրէրլէր :

4. Տօղրուլուղը նէ ալէթ իլէ աղնաչլուր :

— Շագուլ իլէ աղնարլար :

5. Տուվարլար նէ՞ իլէ եափըլըր :

— Թաչ եախօտ թուղլէ վէ եախօտ քիրէճ իլէ :

6. Թուղլա նէ՞ իլէ եափըլըրը տըր :

— Աթէչտէ փիչմիչ քիլ վէ գում տըր :

7. Եափու խարճը նէ՞ տիր :

— Սու իլէ հօղրուլմուչ քիրէճ , գում եախօտ

թօփրադ տըր :

8. Գիրէճ նէ՞ տիր :

— Գիրէճ օճաղընտա եանմըչ պիր նէվ մավթ
թաշ տըր :

9. Տիվարըրը քի՞մ եափար :

— Տիվարճը եափար վէ՞սըվա իլէ տէ սըվալար :

10. Տիւկէր նէ՞ եափար :

— Տիւկէր թաճթատան օլան հէր շէյի . մէսէլա ,
նէրտիվանլարը , օտալարըն տէօչէմէլէրինի , թալանլա-
րընը վէ սայիրէի եափար :

11. Չիլինկիր նէ՞ եափար :

— Գաբուլարըն ըզէլէրինի եափար , քի գաբու-
լար գօլայճա աչըլըպ գարանսըն :

12. Տահա պաչգա նէ՞ եափար :

— Գափուլարըն սիւրկիւլէրինի , քիլիտլէրինի եա-
փար :

13. Ճամճը նէ՞ եափար :

— Բէնճիրէլէրին շէրշիվէլէրինին ճամլարընը կէ-
շիրի :

14. Ճամլարը նի՞ շին թագարըր :

— Օտատա այտընըպ օլմագ վէ ըրզկեար վէ
եաղմուր իչէրի կէլմէմէ.ք իչին :

15. Օտանըն բէնճիրէլէրի նէ՞ վագըթ աչարըր :

— Օտանըն հավասընը տէյիշտիրմէ.ք վէ թէմիզ
հավա ալմոգ իսթէտի.քլէրինտէ :

16. Պիր խանէնին իւսթիւնիւ նէ՞ իլէ էօրթէրլէր :

— Գիրիշէր իւզէրինէ պինա օլունմուշ չաթը իլէ՞

17. Գիրէմիտ նէ՞ տիր :

— Գիլ իլէ եափըլըչ էնլի թուղլար տըր :

18. Գուլիպէլէր , չարտագլար նէ՞ իլէ էօրթիւլիւ
տիր :

— Սազ վէ թօփրագ իլէ :

19. Եէնի ինչա օլունմուշ էվլէրտէ օթուրմագ էյի
մի՞ տիր :

— Խա՛յր , չին.քի աուվարըր հէնուզ ըսլագ վէ
խանէ տէ նէմնագ օլտուղընտան սըհէթէ միւզիւր տիր :

20. Էօյլէ իտէ նէ՞ եափմալը :

— Տուվարըր էյիճէ գուրույանա գատար բէնճէ-
րէլէրի աչըպ պրագ մալը :

21. Խանէնին հա՞նկը գըսմընա մաթպախ տէնիր :

— Եէմէ.ք բիշէրիլէն մահալէ մաթպախ տէրլէր :

22. Իչինտէ ոյու.եաճագ օտայա նէ՞ տէնիր :

— Եաթագ օտասը տէնիլիր :

23. Նէ՞ ըէսինէ թաամ օտասը տէնիր :

— Տէրունինտէ թաամ իտիլէն օտայա :

24. Պօտուրում նէ՞ տիր :

— Շարագ , եազ վէ սաիրէ սագլայաճագ եէր տիր :

25. Օտուն իլէ քէօմիւրիւ նէ՞ ըէտէ սագլարըր :

— Խանէնին թա ալթ գաթընտա պուլունան օ-
տունըպ վէ քէօմիւրլիւնտէ :

26. Հալուզ , գույու , չամաչըրխանէ կէօրմիւշ-
միսին :

— Էվվէթ էֆէնտիմ , կէօրմիւշիւմ տիր :

Չօճուգլար , իչինիլտէ քիմ մաղարայը , չաաըրը ,
գուլիպէյի , խանէյի , գօնաղը , թարիֆ ու թավսիֆ
իտէպիլիր :

Սէօյլէյին պագալըմ պիզէ ալըչգան հայվանլար
նէ՞ ըէտէ եաչարըր :

Ախըր , տամ , քիւմես հա՞նկըսը տըր :

15. Հրահանգ

Անցեալ դասը կարդացէք, որոշեցէք գոյականները ու բայերը :

16. Հրահանգ

Դերանունները վերցնելով, ակունց սեղ գոյականներ դրե՛ք :

Ան ձուկ կ'որսար հին ուռկանով : Ան միս կը ծախէ սուղ գինով : Ան կաթ կը կթէ : Ան շուտ կը սերտէ դասը : Ի՞նչ քաղցր կ'երգեն ասունք ծառերու մէջէն : Ի՞նչ ո՞ւր կը հաչէ : Ան կը ժողովէ ձագերը թեւին տակ :

Գոյականներու սեղ դերանուններ դրե՛ք :

Սահակ փոքր տղայ մ'էր . Սահակ ի՞նչ պտուղ որ ունենար , տանձ , խնձոր , սերկեւիլ , եւայլն պիտի բաժնէր (ի՞նչերը) եղբորը հետ :

Սահակ կ'ըսէր . եթէ Սահակիս տրուած բան մը չը բաժնեմ եղբորս հետ , կը կարծեմ որ եղբորս պարտական կը մնա ի .

Զ Ր Ո Ւ Յ Ա Տ Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Բարի լոյս , պարոն : — Աստուծոյ բարին , բարի լոյս մեզ և ձեզ :

Ի՞նչպէս էք , աղէ՞կ էք : — Շատ աղէկ եմ . ձեզ հարցնելու է :

Շնորհակալ եմ , պարոն , շատ աղէկ եմ :

Պարոն , դաստիարակնիդ ի՞նչպէս է : — Շատ լաւ է :

Տունէն ի՞նչպէս են : — Բուռական աղէկ են :

Պարոն Մարտիրոսը ի՞նչպէս է : — Շատ աղէկ չէ , բիչ մը անհանգիստ է :

Հիւա՞նդ է : — Քիչ մը , ծանր հիւանդ չէ :

Մարկոսը ի՞նչպէս է : — Շատ ծանր է , հոգեվարք է :

Մաղթենք որ աղէկնայ : — Սրտով :

Քերականական գիտելիք

Ածական

Տղաքս ինչ որ կը տեսնենք , կեանքանի կամ իր , անոնք (գոյականները) ամենքը միևնոյն և միակերպ չեն :

Մալիւմաքը շարժիչ

Սըժեք

Չոճուղարմ , հարկանաքսան վէ եախտ եշեասան հէր նէ կէօրիւրստնիլ , հիչ պիբիսի պիբի պիբինէ պէնդէմէլ :

Տեսէ՛ք սա ծառին պատկերը . ի՞նչպէս է , մե՞ծ թէ՛ փոքր է :

Ըսէ՛ք , գեղեցի՞կ է , թէ՛ տղեղ :

Սա գրատախտակը ի՞նչ գոյն է : — Սև :

Շու աղածըն ըէամինէ պագըն նա՞սըլ տըր , պէօյիլ քմի եօքսաքիւ չիւքմի : Սէօյէ յին , կիւղէ՞լ մի եա չիւքին մի :

Շու եազը թահթատը նէ՞ ըէնկ տիր . — Սիլան

Քանի՞ հատ է գրատախտակը : — Մէկ հաս :
Արդ՝ գոյականի մը ի՞նչպէս , ո՞քան և ի՞նչ գոյն ըլլալը ցուցնող բառերը քերականութեան մէջ ածական կըսուին :

Գիտցէք , որ միւսնոյն ածականը շատ մը տարբեր գոյականներու հետ ալ կրնայ գործածուիլ :

Ածականները եթէ միւսակ գործածուին , որոշ բան մը չենք հասկնար :

Եթէ ըսենք կարմիր , սև , մէկ , երկու , գեղեցիկ , տգեղ , բան մը չենք հասկնար : Ասոր համար է որ պէտք է ըսել .

Սիրուն տղայ կամ մանկիկ :

Կարմիր վարդ կամ մելսակ :

Սեւ մեղան կամ մատիտ :

Մէկ գրիչ կամ գիրք , եւնկ :

Ետզը թահթասը գա՞նջ թանէ տիր : — Պիր քանէ՞ Իմտի , պիր իամին նա՞սը , նէ՞ գատար վէ նէ՞ ըէնկ օլտուղը կէօսթէ՞ ըէն լուղէթէ ըսթըլահաթը սարփիյտէ սըժէթ թապիր օլունուր :

Միւթթահըթ սըֆէթէր պիր չօգ միւթթէլիֆ իսիմէր էլէ իսթիմալ օլունուր :

Սըֆըթէր եալընըզ իսթիմալ օլունուս , պիր մանեա վէրմէզ :

Գըրմըղը . սիեահ , պիր իքի , կիւղէլ , չիւքին տէնիլտիքտէ , պիր շէյ անլաշըմատըղընտան . շէօյլէճէ տէմէլի .

Կիւղէլ չօճուգ եա մահսուն :

Գըրմըղը կիւլ եա գաւրանֆիլ :

Սիեահ միւրէքքէպ եա գուրշուն գալէմ :

Պիր գալէմ եա քիթապ :

16. Հրահանգ

Աչքիդ առաջ գտնուած իրերուն անունները գրէ և անոնց ի՞նչպէս , քանի՞ և ի՞նչ գոյն ըլլալն ըսէ :

Օրինակ . մեկ , մեծ , սեւ գրատախտակ , երկու , գեղեցիկ , նոր գիրքեր :

Կէօզլունիւն էօնիւնտէ պուլունան էչեանըն իսիմէրինի եազ վէ անլէրին նասըլ , գա՞նջ տանէ վէ նէ՞ ըէնկ օլտուղընը եազ :

Մեսիա . պիր , պիօյիւֆ , սիեահ թահթա , իֆի , կիւղէլ , եեկի քիթապար :

17. Հրահանգ

Հետեւեալ ածականները գոյականներու հետ գործածէ :

Ածական

Նոր , հին , սուր , փայլուն , բութ , կարծր , բարակ , մեծ , պզտիկ , վաղուն , կակուղ , ամուր , թեթեւ , ծանր , գեղին , խիտ :

Գոյական

Ժամացոյց , դանակ , մատանի , գրիչ , մատիտ , քար , քանալի , կոշիկ , ջուր , փայտ , երկաթ , կաւ , կապար , ոսկի , արոյր :

Արիսեֆի սըֆէրիտէ պիրեռ միւնասիպ մեվսուֆ եազնաշը :

Սըճեք

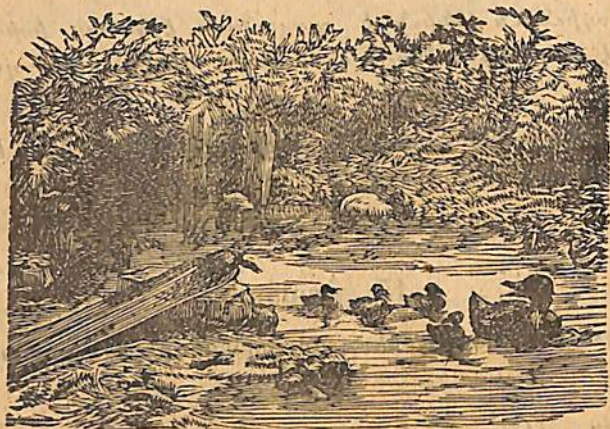
Եէնի , էսկի , քէսկին , բարլագ , սէրթ , ինճէ , պէօշիւք , քիւչիւք , ագար , եուսուշար , չէթին , էքչի , աղըր , սարը , սըգ :

Իսմ

Սաաթ, պուշադ, կիւզիւք, գալէմ, գուրշուն գալէմ, թաշ, անախթար, գունտուրա, սու, օտուն, տէմիր, քել, գուրշուն, ալթուն, բիրինճ :

18. Հրահանգ

Կետերուն տեղ ամականներ գրեցիք :

Ո՞վ սորվեցուց այս . . . բազերուն լողալ այսչափ . . . ո՞վ ըսաւ անոնց որ պէտք է շարժեն իրենց ոտքերն ու թեւերը, ո՞վ ըսաւ որ . . . իրենց մօր հետեւին . . . ի՞նչ կ'ըսէ մայրը . . . ձագերուն որ մօտիկ կ'ընեն, ու կը մաքրեն իրենց . . . փետուրները, հնազանդելով իրենց մօր կամքին ու ձայնին :

Ծ Ա Ռ Ը

Մարկոս, տե՛ս սա ծառին պատկերը :

Յուցուր ծառին բունը :

Ըսէ՛, հա՞տա թէ՛ բարակ է : — Հաստ է :

Ծառի մը կեղեւը կրնա՞յ խորդ ու բորդ և ողորկ ըլլալ : — Ա՛յո :

Ո՞ր տեսակը տեսած ես դու : — Ամէն տեսակը :
Ծառին ճիւղերը ցուցուր :

Ծառին ճիւղերը ինչո՞վ կը կտրեն : — Սղոցով :
— Իսկ բունը ինչո՞վ : — Կայինով :

Ինչո՞ւ կը կտրեն : — Վառելու համար :

Ո՞ր ծառերուն պտղատու կ'ըսեն : — Պտուղ տուող ծառերուն կ'ըսեն :

Ծառին արմատները ո՞ւր տեղ են : — Գետնին տակը, հողին մէջ :

Ա Ղ Ա Ճ

Մարկոս, չու աղածըն ըհամինէ պագ :

Աղածըն քէօքիւնիւ կէօսթէր :

Սէօյլէ պագայըմ, գալըն մը եօգսա ինճէ մի տիրւ
Պիր աղանճ գապուղու քէրթիք վէ եա տիւզ օլա-
պիլիր :

Սէն հանկը նէվինի կէօրմիւշին : — Հէր նէվի :

Աղաճըն տալ վէ պուտագլարընը կէօթէր :

Աղաճըն տալլարընը նէ՞ իլէ քէսէրլէր . — Տէս-
թէրէ իլէ . — Գէօքիւնի՞ւ . — Պալթա իլէ :

Նի՞չիւն քէսէրլէր : — Եագմագ իչիւն :

Հանկը աղաճլարա մէյվէտար տէնիլիր : — Մէյվէ
վէրէն աղաճլարա տէնիլիր :

Աղաճըն քէօքլէրի նէ՞րէտէ տիր : — Եէր ալթըն-
տա , թօփրաղըն իչինտէ :

19. Հրահանգ

Վերոգրեալ դասին մէջ գտնուած գոյականները , բա-
յերը , դերանունները որոշեցէք և առանձին սիւնակներու
մէջ գրեցէք :

Եօքարքի տէրստէ պուլունան իսիմլերինի , ֆիւլէրի , դա-
միրլէրի թէֆրիզլէ այրը այրը սիւթիւնլէրէ եաղմալը :

Ի՞նչՊէՍ ԿԸԼԼԱՅ ՄԱՐԴԸ

Մարդը կ'ըլայ , երիտասարդ — ծեր , փոքր — մեծ ,
կարմիր — գունատ , ուժեղ — տկար , ճարպիկ — դան-
գաղ , կաղ , խեղ , խուլ , կոյր :

Առողջ , ուրախ , տխուր , հարուստ , մեծատուն —
աղքատ , ուշիմ — ապուշ , բաղդաւոր — անբաղդ ,
մաքուր — աղտոտ , արիասիրտ — վախկոտ , բարի —
չար , պարկեշտ — անպատկառ , աղնիւ — անաղնիւ :

ԻՆՍԱՆ ԳԸՍՄԸ ՆԱ՞ՍԸԼ ՕԼՈՒՐ

Պիր ինսան կէնճ եա իխթիյար , քիւչիւք եա պէօ-
յիւք , գըրմըղը եանագլը եախօտ պէյինսիզ , գուվ-
վէթլի եա զայիֆ , չէվիք եախօտ աղըր , թօփալ , սա-
ղըր , քէօր :

Սաղլամ , սէվինճլի եա մահսուն , զէնկին եախօտ
ֆագըր , ֆէրասէթլի եախօտ ահմագ , պախթլը եախօտ
պախթաըզ , թէմիզ եա քիրլի , ճէսուր եա գօրգագ ,
էյի եա ֆէնա , ըրզէհլի եա հաեասըզ , ասըլատէ եա-
խօտ պաեաղը :

20. Հրահանգ (*)

Վերոգրեալ ածականները գործածեցէք զանազան գո-
յականներու հետ :

Օրինակ . վախկոտ գօրտը տեսայ , կարմիր խնձորներ կը
ծախէին , եւն :

(*) Տղայք ինչպէս կ'ուզեն թող գործածեն ածական-
ները գոյականներու հետ , առանց արգիլելու զանոնք որ
իրենց ուզած նախադասութիւնները շինեն :

ՎՐԴԱՆԵՍԻ ՀԱՐՅՈՒՄՆԵՐԸ

Վրդանէս իր զաւակներուն թուարանական հարցումներ կ'ընէր, և գիտցողներուն՝ գրպանէն մէկ մէկ սիրուն խաղալիկներ կամ չոր պտուղներ հանելով կուտար :

Վրդանէսի հարցումները ձեզի ալ պիտի ընեմ, որպէս զի դուք ալ սորվիք և պէտք եղած ատեն պատասխանէք :

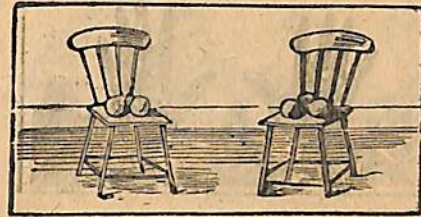
Տղաքս, ձեզմէ ամենէն փոքրը թո՛ղ համրէ մէկէն քսան. դու ալ համրէ քսանէն հարիւր. թող նա ալ համրէ երկու հարիւրէն երեք հարիւր, յետոյ կը համրէք մինչև ինը հարիւր :

Գրեմք բուսակները :

1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8,	9,
10,	20,	30,	40,	50,	60,	70,	80,	90,
100,	200,	300,	400,	500,	600,	700,	800,	900,

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ ԳՆՏԻԿՆԵՐՈՒ

Ամէն մէկ աթոռի վրայ երեք գնտիկ կայ : Ամէնը քանի՞ գնտիկ կայ :

$$3 + 3 = 6$$

Երբ մէկ մէկ գնտիկ առնեմ ամէն մէկ աթոռի վրայէն, քանիկա՞ն հատ կը մնայ ամէն մէկ աթոռի վրայ : Իսկ ընդամէնը որքա՞ն մնացած կ'ըլլայ :

$$1 + 1 = 2$$

$$6 - 2 = 4$$

Ահա երկու սեղան, ամէն մէկուն վրայ չորս հատ լամպար կայ : Ամէնը քանի՞ հատ կ'ընէ՞ :

$$4 \times 2 = 8$$

Հիմա մէկ սեղանէն երկու և միւս սեղանէն մէկ լամպար եթէ առնեմ, քանի՞ մատ առած կ'ըլլամ, և քանի՞ հատ կը մնայ ամէնը :

$$2 + 1 = 3$$

$$8 - 3 = 5$$

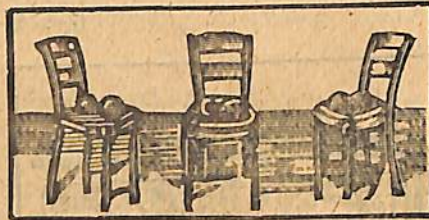

Մեր երկու ձեռքերէն
ամէն մէկուն վրայ հինգ
հատ մատ կայ: Ամէնը
քանի՞ մատ կ'ընէ:

$$5 + 5 = 10$$

Երբ ձեռքերնուս մէկը
քաշենք, քանի՞ ձեռք և
քանի՞ մատ կ'ը մնայ:

$$\begin{aligned} 2 - 1 &= 1 \\ 10 - 5 &= 5 \end{aligned}$$

Ահաւասիկ երեք ա-
թու, ամէն մէկուն վրայ
երկու կծիկ կայ: Ամէնը
քանի՞ կծիկ կ'ընէ:

$$2 \times 3 = 6$$

Կին մը ունէր բուրդի
վեց կծիկ, զանոնք երեք
աթուռներու վրայ գրաւ
հաւասար թուով: Ամէն
մէկ աթուռի վրայ քանի՞
կծիկ գրաւ:

$$6 : 3 = 2$$

Սեղանին վրայ կայ վեց
տանձ, զոր հաւասար պի-
տի բաժնենք վեց տղաք-
ներու: Ամէն մէկ տղայ
քանի՞ տանձ պիտի ու-
նենայ:

$$6 : 6 = 1$$

Ամէն մէկ տղայ փոքր
եղբայր մը ունի, որուն
հետ պիտի բաժնէ իր մէկ
տանձը: Ըսէ՛ք, ամէն մէկ
տղայ իր տանձին քանի՞
մասը պիտի ուտէ:

$$1 : 2 = \frac{1}{2} \text{ կէս}$$

Բ Ա Ռ Ե Ր

Թուարանական
Հարցումներ
Գիտցողներուն
Գրպանէն
Մէկ մէկ
Թող համրէ
Թուանշանները
Գնաիկ
Գանի. քանիական
Որքան
Լամպար

Լ Ո Ւ Ղ Ե Թ Լ Է Ր

Իլմի հիսապա տայիր
Սիւալէր
Պուլապիլէնլէրէ
Ճէպինաէն
Պիրէր
Սայսըն
Բազամլարը
Թօփ
Գաչ, գաշար
Նէ գատար
Կաշ Լամպար

Եթէ
Ամէն
Ամէն մէկուն
Քաշենք, քաշէ
Ահաւասիկ, ահա
Կծիկ
Հաւասար
Ձոր
Քաժնենք
Մար, կէս
+ յաւերման նշան
× բաղմապատկութեան
նշան
— բարձման նշան
: բաժանման նշան

Էկէր
Հէր
Հէր պիրինէ
Ձէքէլիմ, չէք
Իշթէ
Եռմագ
Միւսավի
Քի
Պէօլէլիմ, թագսիմ իտէլիմ
Գըսմ, բարչա, եարը
+ գարա ճիւմլէ իշարէթի
× տարպ իշարէթի
— թարհ իշարէթի
: թագսիմ իշարէթի

ԼՈՒՍԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ

Շատ հին ատենը, երբ մարդիկ սկսան արեւին
մարը մտնելէն վերջ մութը փարատելու փորձ ընել,

մտակայ անտառին մէջ եղեւինի ճիւղ մը կը կտրէին,
իրենք վառարանին մէջ կը դնէին զայն, և երբ կը վա-
ռէր, դուրս կը հանէին: Այն ատեն եղեւինի ճիւղը
կը բոցավառէր այնչափ թանձր ծուխով մը՝ որ գրեթէ
կը ծածկէր բոցը:

Հիմա որչա՛փ փոխուած է:

Թ է Ն Վ Ի Ր Ա Թ

Փէք էսկի վագըթտա ինսանլար կիւնէշ պաթ-
տըգտան սօնրա օրթալըղա պասան գարանլըղը իզայէ
էթմէք իւղրէ եագընլարընտա պուրունան օրմանտան
չամ աղածը տալլար քէսէրէք օճաղա աթար վէ թու-
թուշտըղը կիպի տըչարը չըգարըրըր իտի: Օլտէմ
չըրա տալլարը էօյլէ գօյու պիր տիւման իլէ եանար
իտի քի, ալէֆի գարլար իտի:

Շիմտի իսէ, նէ գատար տէ յիշմիշ տիր:

Բ Ն Ա Կ Ս Ր Ա Ն

Ժամանակ առաջ երբ մարդիկ սկսան բնակարաններ շինել իրենց համար, եղէգներով ծածկուած ցած տնակներ կը շինէին առանց պատուհանի, եւ հաղիւ ծակ մը կը բանային՝ որպէս զի ծովսը դուրս ելնէ անկից. տախտակամած շինելու տեղ, հողը կը ծեծէին ։
Եւ հիմա՛ ։

Մ Է Ս Ք Է Ն

Պունտան չօգ ղէման էվվել ինսանլար քէնտիլէրինէ մախտուս մէսքէնլէր ինչա էթմէյէ պաչլատըղլարընտա սաղլար իլէ էօրթիւլիւ ալչադ բէնճէրէսիլ գուլիպէլէր եափարլար իտի, տիւմանը տըչարը չէքմէք իչիւն թէփէսինտէն պիր տէլիք աչըդ պրադըրլար իտի, տէօչէմէ եերինէ թօփրադ էօրթիւլիւ իտի ։
Շիմալի իսէ ։

Յ Ա Մ Ա Ք Ա Յ Ի Ն Ճ Ա Մ Բ Ո Ր Գ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Շատ ժամանակ առաջ, երբ մարդիկ հանգիստ կերպով ճամբորդել ուզէին, վայտէ սայլեր կը շինէին՝ մեր սովորական սայլակներէն շատ աւելի ծանր ու կոշտ. այդ սայլերուն կը լծէին չորս եզ, որոնք բնականաբար սովորական եղներու պէս կը քալէին ծանր, դանդաղ ։ Պշտիկ ճամբորդութիւն մը շաքաթներ կը տեւէր ։
Եւ հիմա՛ ։

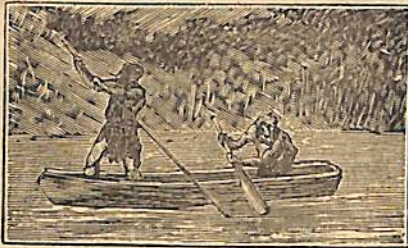

Գ Ա Ր Ա Տ Ա Ե Օ Լ Ճ Ո Ւ Լ Ը Գ

Չօգ էսկի վազըթտա ըահաթ եօլճուլըդ իտէպիլմէք իչիւն պիլիմ շիմալիքի էօրիւղ արապալարընտան

չօգ աղբը վէ հանթալ արապալար ետփարլար իտի :
 Պու արապալարա իքի չիֆթ էօքիւղ գօշարլար իտի :
 Պու հայվանլարաա թապիի փէք աղբը , ետվաշ երւ-
 բիւրլէր, չէօյլէ քի, ուֆագ պիր եօլճուլուգ հաֆթալար
 սիւրէր իտի :

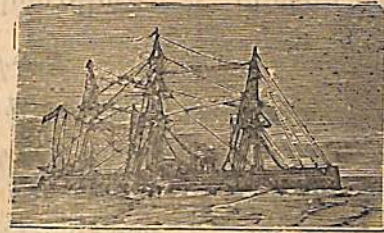
Շիմաի իսէ :

ՋՈՒՐԻ ՎՐԱՅ ԶԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Շատ տարիներ առաջ , երբ մարդիկ գետերու վրայ ճամբորդել ուզէին , ծառի մը կոճղ կը կտրէին , մէջը փորելով կը խորունկցնէին , կը պարպէին , և այս նաւակին մէջ նստելով՝ ձուլերով կը վարէին զայն . գետէն վար իջնելը բաւական դիւրին էր , բայց հոսանքէն վեր ելնելը . . . ի՞նչ դժուարութիւն կը կրէին : Երեք քայլի չափ տեղ առաջ երթային , երկու քայլի չափ յետ կը մղուէին :

Եւ հիմա՛ :

ՍՈՒՏԱ ԵՕԼՃՈՒԼԸԳ

Փէք չօգ սէնէլէր էվվէլ ինսանլար չայլար իւղէ-
 րինաէն եօլճուլըգ իթմէք իտթեսէլէր իտի , պիր աղաճ
 քիւթիւյիւ քէսէրլէր , իչինի օյուպ գօլուգ իտէրլէր
 իտի , վէ պու ճըրնըգլարա պինէրէք կէօնէրլէր իւէ
 անլէրի իլէրի սիւրէրլէր իտի : Չայտան աշաղը ասղրու
 ինմէք գօշայ իտի , ֆագաթ աղընթըյա գարչը կիթ-
 մէքատէ նէ՛ գատար կիւճիւք չէքէրլէր իտի : Իւշ ա-
 տըմ գատար իլէրլէտիքլէրինտէ իքի ատըմ տա սիւ-
 բիւլիւրլէր իտի :

Շիմաի իսէ :

21. Հրահանգ

Պատմեցէք թէ՛ հիմա ի՞նչ կը վառենք լոյս ըլլալու հա-
 մար , ի՞նչպէս կը շինեն մեր բնակարանները , ի՞նչով կը ճա-
 նապարհորդենք ցամաքի և ջուրի վրայ :

Քերականական գիտելիք

Մակրայ

Գոյականներուն ինչպէս, որքան ըլլալը ցուցնող բառերը գիտէք որ ածական կ'ըսուին, այսպէս ալ բային, այսինքն գործողութեան ի՞նչ կերպ, ո՞ւր, ե՞րբ կատարուած ըլլալը ցուցնող բառեր ալ կան որ մակրայ կ'ըսուին:

Մակրայ կը նշանակէ (բային վրայ) բային հետ գործածուող: Օրինակ, հովը կը փչէ սաստիկ, ժամացոյցը կը զարնէ հիմա: Աղջիկները դաս կ'առնեն հոս:

22. Հրահանգ

Յոյց տուր մակրայները եւ ըսէ թէ բային ի՞նչը կը ցուցնեն, այսինքն կերպը, տեղը, թէ ժամանակը:

- Իմ ընկերներս աղէկ կը կարգան: (Ի՞նչպէս):
- Դաստիարակս կանուխ եկաւ: (Ե՞րբ):
- Զիւն կը տեղայ հոս: (Ո՞ւր):

Մալիւմաքը սարճիյէ

Զարֆ, հաշ

Պիլիբրսիւիզ քի իամէրին նասըլ եա վէ նէ գատար կէօթէրէն քէլիմէլէրէ սրճէթ տէնիլիբ, պունուն կիպի տէ պիբ ֆիլին եանի իշին նա՞սըլ, նէ՞րէտէ, նէ՞ վագըթ իճրա օլունտուղը կէօթէրէն քէլիմէլէր վար տըր քի, անլէրէ հաշ տէնիբ:

Տիմէք օլույօր քի հաշ տայիմա պիբ ֆիլ իլէ պէրապէր գուլանըլըր: Մէսէլա, բուզկեար շիսսէթիէ էսէր, սաաթ շիմսի վուրուր: Դըզլար պուրասա տէրս ալըրլար:

Նաղաստակները արագ կը փախչին: — Տունը յանկարծ բռնկեցաւ, բայց շուտ մարեցին: — Յովհաննէս հոս եկաւ, հոն մի երթար: — Կարապետ դառնապէս կուլայ:

23. Հրահանգ

Մեկ մեկ մակրայներ աւելցուր:

- Վազէ: (Ի՞նչպէս):
- Կարապետ ուրախ պիտի ըլլայ: (Ե՞րբ):
- Մինաս, եկու: (Ո՞ւր):

Աշակերտները այն ատեն մեկնած էին: — Արդէն ճամբայ ելաւ: — Ո՞ւր մտաւ Գաղէզ Ամիրան: — Հոն չէիր, ուսկից կուգաս: — Շատ քիչ խօսեցաւ, չափազանց կը կասկածի, բաւական լաւ կը դատէ:

Բ Ա Ռ Ե Ր

Մակրայներ

Հոս, հոն,	Պուրատա, օրատա.
Ասկէ, անկէ,	Պուրատան, օրատան.
Դուրսէն, ներսէն,	Տըշարտան, իչէրուաէն.
Վերէն, վարէն,	Աշաղըտան, հօգարտան.
Այսօր, երէկ, վաղը,	Պու կիւն, տիւն, ետըն.
Հիմա, վերջ, ուշ,	Շիմտի, սօնրա, կէճ.
Ի՞նչ, շատ, բաւական,	Ազ, չօզ, էփէյիճէ.
Աղէկ, գէշ,	Էյի, քէօթիւ, ֆէնա.
Կամաց, շուտ,	Եաւլաշ, չապուզ.
Ոչ, չէ, այո,	Եօզ, խայր, էվլէթ.
Ե՞րբ, ո՞ւր, ի՞նչպէս:	Նէ՞ վագըթ, նէ՞րէտէ, նա՞սըլ:

24. Հրահանգ

Վերոգրեալ մակրայներով նախադասութիւններ շինե :

Պարոն Մարկոսը հո՞ս է , Չէ : — Կը սիրե՞ս դիւ , Ո՛չ :
Տեղեմաք , կը սիրե՞ս Մենատորը — Այո՛ :

Մէ , ըմէ , պէ , ահա մեր սչխարներն են որ կը խօսակցին , ոմանք ուրախանալով , ոմանք ալ նեղանալով իրենց ձմեռուան վերարկուն հանելուն համար :

Բայց մեծ մկրատը ձեռքը եզող մարդը գիտէ որ ամառը կը մօտենայ , և անդադար կը խուզէ բոլոր սչխարները : Արդէն մեծ մամն ալ բուրդին կ'սպասէ գուլպաներուն և ձեռնոցներուն ՝ գերձանը պատրաստելու համար , մեծ մեքենաներն ալ նոյնը կը պահանջեն՝ մեր կերպանները գործելու համար :

Մէ , ըմէ , պէ , իչտէ պիղիմ՝ գոյունլար սէօյէ-չէյօրլար , պաղըսը սէվինէրէք , պաղըլարը տա գըլըգէլախտէսինի իւզէրէրինտէն չըգարտըգլարը իչիւն սը-գըլարագ :

Փագաթ պէօյիւք մագասը էլինտէ թութան հէրիֆ պիլիւր քի եազ եաղլաչմագտա տըր վէ թէքմիլ գօյունլարը պիւր տիւզիյէ գըրբայօր : Չաթէն պէօյիւք վալէտէսի տէ չորապ վէ էլտիվէն իվիլյի հազըրլամագ իչիւն եունա պէքլէր , պէօյիւք մաքինալար տախի պիւզիմ՝ գունաչլարըմըզը տօգունագ իչիւն եուն իսթէրէր :

Կ Տ Ա Ի

Բաւ , բաւ , բաւ , խեղճ կանեփը կը ծեծեն , իւր պատմութիւնը չարչարանքներու շարք մ' է միայն . հա-

զիւ թէ իւր տունկը կը մեծնայ, արմատախիւ կ'ընեն զայն և ջուրին մէջ կը դնեն որ փտի. երբ կէս մը փտած է, կը տարածեն զայն և բոլոր ուժով կը ծեծեն մինչև որ այն աղուոր ուղիղ ձողը ըլլայ քայքայուած կարժի (չիլէ) պէս բան մը. յետոյ, երբ կ'օլորուի, կը հիւսուի և գեղեցիկ սպիտակ կտաւի կը փոխուի, լուացարար կիները զայն կը ծեծեն իրենց ծանր տօփանովը (թողած) : Խեղճ կանեփ :

Բ Է Թ Է Ն

Բաւ, բաւ, բաւ զեփալը քենէփիւրի տէօյերէր, անըն սերկիւզէշտի պիր թագըմ իսկէնճէլէրտէն իպարէթ տիր : Ֆիտանը պէօյիւր պէօյիւմէզ քէօքտէն գօբարըրլար վէ սույա գօրլար քի չիւրիւյիւպ սազլանսըն : Եարը պուչուգ չիւրիւտիւյիւ կիպի, եերէ եանարլար վէ օլանճա գուվվէթ իլէ տէօյերէր . թա քի օ կիւզէլիմ տիւպտիւզ չուպուգլար տաղըլարագ չիլէ կիպի պիր շէյ օլըրլար, սօնրա պիւքիւլտիւքտէ, էօրիւլիւր վէ կիւզէլ պէյազ քէթէն պէզի օլըր : Չամաշըրճը գարըլար աղըր թօգածլարը իլէ տէօյերէր :

Ձեփալը քենէփիւրճիլէզ :

Բ Ա Մ Պ Ա Կ

Բամպակենին բոյս մ'է որ աաք երկիրներու մէջ կը գտնուի . բամպակը նախ ծաղիկ մ'է, յետոյ փետուրի պէս փափուկ ծածկոյթն է հունտի մը :

Ծածկոյթը կը հանեն առանց դժուարութեան և այդ փետուրի նման կակուղ ծածկոյթները վրայէ վրայ կը դիզուին մեծ պարկերու մէջ . ասոնք ամէնքը այնպէս կը բզկտեն որ բոլոր թելերը իրարու կը խառնուին, և այսպէս կ'ունենան ճերմակ կակուղ վաղկան :

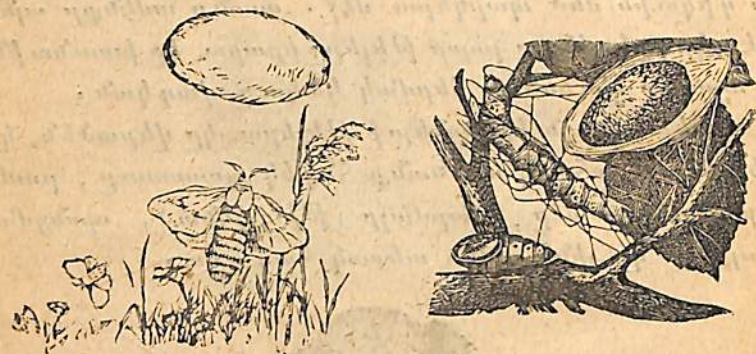
Յետոյ զայն երկնցներով թելերու կը վերածեն, կը հիւսեն, և ահա կ'ունենանք հնդիկ պաստառը, բամպակեղէն կտաւը, մարմաշը (թիւլպէնտ), որոնցմով մայրիկը կը շինէ ամէն տեսակ հագուստ :

Բ Ա Մ Պ Ո Ի Գ

Բամպուգ ֆիտանը սըճագ մէմլէքէթլէրտէ պուլունուր պիր նէվ ֆիտան սըր, բամպուգ էվվէլա պիր չիլէք օլըրըը հալտէ, մուսխիսարէն պիր թօխումըն թիւյ կիպի նագիք գապուղընը թէշքիւլ իտէր . պուգապուգլար պիւլա միւշքիւլթ չըգարըլըր վէ պէօյիւք

չովալար իջինտէ խթիֆ օլունուր . պունըարըն ճիւմ-
լէսի օ՛ եօլտա բարչարանըր քի պիւթինն թէլլէր պիր
պիրինն գարըլարագ պէյաղ վէ եումուչագ վատկա
հուսուլէ կէլիր : Պատէհու անը ուզատարագ թէլ հա-
լինն վազ իտերլէր վէ էօրէրէք հինտ գումաչը , բամ-
պուգ պէզի , թիւլպէնտ եաբարլար քի վալիտէլէրիմիզ
անլէրտէն հէր տիւրլիւ էլպիտէ վիւճուտէ կէթիրիր :

Մ Ե Տ Ա Ք Ս

Պլտիկ որդ մը դուրս կ'ենէ պլտիկ հաւկիթէ մը .
այս որդ սովածի մը պէս կ'ուտէ թթենի տերեւներ ,
ամսոյ մը չափ ժամանակ : Յետոյ կը փակուի պատեանի
մը մէջ , զոր իր շուրջը կը հիւսէ՝ իր բերնէն ելած փայ-
լուն երկայն թելով մը :

Մարդիկ այսպէս պլլուած ամբողջ թելը կը քա-
կեն , կծիկ կը շինեն և անով կը գործեն երկայն ժա-
պաւէններ և նուրբ , կակուղ և փայլուն կերպասներ :
Հարուստ տիկիներ այս մետաքսեայ շրջազգեստները
կը հագնին՝ որոնք Մրու Մրու ձայն կը հանեն :

Ի Փ Է Ք

Ուֆածըգ պիր թօհումտան քիւչիւք պիր պէօճէք
տըլարը չըգար , պու պէօճէք պիր այ դատար օպուր
կիպի թութ եափրաղը եէր , սօնրա ազղնտան չըգար-
տըղը ուզուն բարլագ թէլ իլէ քէնտի էթրափընտա
օլան էօրտիւլիւ գօղա իջինտէ գարանըպ գալըր :

Թէլ իլէ սարըլը իշպու գօշայը քեամիլէն սէօ-
քէրլէր եումագ եափարլար , վէ սօնրա անտէն ուզուն
գօրտէլա , ինճէ , եումուչագ վէ փարլագ գումաչլար
տօգուրլար : Ձէնկին հանրմլարըն կիյտիքլէրի ֆիսթան-
լար իշթէ պու իփէք գումաչլարտան եափըլըլ տըր
քի , Մրու , Մրու սէս չըգարըր :

25. Հրահանգ

Այս պատկերները նկարագրեցէք :

Գոյականներու ներքեւ մէկ գիծ . բայերու ներքեւ երկու գիծ քաշեցէք :

Բ Ա Ռ Ե Ր

Աղնիւ
 Աշխատասէր
 Զանք, ջանքեր
 Զարթնում
 Հագուիմ, հագուէր
 Պարկեշտ, պարկեշտու-
 թիւն
 Դէմք, գէմքի
 Փայլիմ, փայլէր
 Խոնարհութիւն, խոնար-
 հութեամբ
 Լռիկ մնչիկ
 Հնչեմ, հնչէր
 Անմիջապէս
 Հանդարտութիւն, հան-
 դարտութեամբ
 Կարգ
 Կառաջնորդուէր
 Յաջող, յաջողակ
 Եղած
 Հարցումներ, հարցում-
 ներուն
 Չը գիտցածն ալ
 Որովհետեւ
 Պէտք են
 Դասատուք, դասատուայ

Լ Ո Ւ Ղ Ե Թ Լ Է Ր

Ասըլլատէ, քէրիմ
 Զարըչգան
 Ղայրէթ, ղայրէթլէր
 Ույանմագ
 Կլյլնմէք
 Ըֆֆէթ, մահճուպլլըք
 Եիւղ, սիւրէթիւն
 Փարլամագ, փարլար ըտը
 Հալիմիք, հալիմիք իլէ
 Սուս, սուփ սուս
 Էօթմէք, էօթէր իտի
 Հէման, անիտէ
 Սիւքիւնէթ, սիւքիւնէթ
 իլէ
 Սըրա, սընըֆ
 Կէօթիւրիւլմէք, սէվք
 օլունըր ըտը
 Միւթէիտ, մէհարէթիւ
 Օլմուչ, օլմագ
 Սիւալլար, սիւալլէրէ
 Պիլմէտիյի տէ
 Չիւնքի, զիրա
 Լաղըմ տըր
 Խաճէլէր, խաճէլէրիւ

Պատուէր
Հլութիւն, հլութեամբ
Ծնողք
Յարգող էր
Հրամաննին
Կատարեմ, կատարէր

Ահա. այսպէս
Աւարտեմ, կ'աւարտէր

Ոսկեմատենիկ, ոսկեմա-
տենիկով

Պարծէր

Այսուհետեւ

Աւելի

Կը վայելէք

Ճոխ

Գանձ, գանձեր

Թէնպիւհ
Հալիմիք, իթաաթ իլէ
Էպէվէյն
Հիւրմէթ, բայէթ իտէր իտի
Էմրլէրինի
Իճրա իտէրիմ, իճրա իտէր
իտի

Իշթէ, պէօյլէ
Պիթիւրմէք, թէքմիլ իտէր
իտի

Քիթապ իւզ զէհիպ, ալ-
թուն քիթապ իլէ

Էօյիւնիւր իտի

Պունտան սօնրա

Ձիյատէ, տահա

Նաիլ օլուրսընըզ, զէվգինի
սիւրմէք

Ձէնկին, պօլ

Խազինէ, խազնէլէր

Ա. Շ Խ Ա. Տ Ա. Ս Է Ր. Տ Ղ Ա. Ն

Ազնիւ Մաթակ աշխատասէր,
Ամէն ատեն ջանքեր կ'ընէր.
Առտուն կանուխ քունէն կ'ենէր,
Շուտով հագուէր, դպրոց վազէր:

Երբ դպրոցէն ներս կը մտնէր,
Պարկեշտութիւնը դէմքին փայլէր.
Խոնարհութեամբ նա կը նստէր,
Լռիկ մնչիկ գործին նայէր:

Դասի զանգակն երբ կը հնչէր,
Անմիջապէս ոտքի կ'ենէր.
Հանդարտութեամբ կարգ կը մտնէր,
Դասարանը կ'առաջնորդուէր:

Դասերուն մէջ յաջողակ էր,
Հարցումներուն պատասխանէր.
Ձը դիտցածներն կը հարցնէր,
Որովհետեւ « պէտք է » ն գիտեր:

Դասատուաց ամէն պատուէր,
Հլութեամբ միշտ կը գործադրէր,
Իր ծնողքն ալ շատ կը յարգէր,
Հրամաննին շուտ կատարէր:

Ահա, այսպէս նա շատ օրեր
Քիչ կը խաղար, շատ կ'աշխատէր,
Սիրուն Ձբօսարանն կ'աւարտէր
Ոսկեմատենիկով պարծէր:

Այնուհետեւ խիստ ուրախ էր,
Որ աւելի բան տի սորվէր.
Ձի աշխատիլն ինչ լաւ բան էր,
Հիմա փորձով նա կը տեսնէր:

Դուք ալ, տղաք, աշխատասէր
Թէ ըլլաք, քիչ մ'ալ ջանասէր,
Շուտ կ'առնէք ոսկեմատեաններ
Որ կը բանան ճոխ գանձեր:

26. Հրահանգ

Տաճկերէնի թարգմանեցէք անցեալ դասի ոտանաւորը՝ ձեր ուղածին պէս . որոշեցէք գոյականը , ածականը , բայը , մակբայը և դերանունը , և գրեցէք զատ զատ սխանակներու մէջ :

Այն բառերը որ չէք ճանչնար կամ կը տարակուսիք թէ գոյական է՞ , ածական է՞ կամ մակբայ , մի անցնէք ձեր տետրին մէջ :

27. Հրահանգ

1. Գրեցէք երկու գոյական և երկու բայ :
2. Գրեցէք մէկ ածական , մէկ գոյական և մէկ բայ :
3. Գրեցէք մէկ դերանուն , մէկ բայ , երկու գոյական , մէկ ածական :
4. Գրեցէք չորս բառ , ածական մը , գոյական մը , բայ մը և մակբայ մը :

ՏՍՆՁԸ ՈՒ ԽՆՁՈՐԸ

Ո՞վ չէ տեսած տանձ ու խնձոր , ամենքնիդ ալ տեսած էք , բայց ջանք ըրած էք մանրամասն կերպով նկարագրել . — ո՞չ պատճառը այն է որ փոքրիկ տղայ

եղած ժամանակնիդ ձեր ծնողքը այդպիսի բանի մը չէ վարժեցուցած :

Հիմա , ձեր դաստիարակը կը պահանջէ նկարագրել խնձորը ու տանձը , պատուիրելով որ ինչ որ տեսնաք , հետաքրքրութեամբ նայիք անոր և զայն լաւ նկարագրել աշխատիք , ինչպէս աշխատեցաւ Բարսեղ և սորվեցաւ :

Հիմա , Բարսեղ ըսէ , խնձորի ու տանձի տարբերութիւնը , որ անոնք ալ սորվին :

Բարսեղ պատասխանեց . « Խնձորը բոլորակ է , կեղեւը կանաչ , կարմիր կըլլայ , երբ կեղեւենք՝ ձերմակ է , հիւթալից և քաղցր է , մէջտեղէն երբոր կտրենք , կը տեսնենք խոռոչները սեւ կուտերով :

« Մէկ կողմը ունի կարճ կոթ , միւս կողմը ծաղիկի տեղն է :

« Իսկ տանձը բոգզանի ձև ունի , վերը բոլորաձև , կոթի մօտ սրածայր :

« Տանձն ալ խնձորի պէս կեղեւ ունի և շաքարի պէս քաղցր է , մէջը խոռոչներ կան :

« Խնձորի և տանձի հումը ու եփածը կ'ուտուի : »

— Յակոր, երբ այս պտուղները ծառին վրայ թողունք, ի՞նչ կ'ըլլան :

— Հասունալէ յետոյ, խնձորը ու տանձը վար կ'իյնան, գետնի վրայ, կը թուփն, կը փտտին ու որդերը կը սիրեն անոնց կուտերը ուտել :

ԱՐՄՈՒՏ ԻԼԷ ԷԼՄԱ

Արմուտը, էլմաեր քի՞մ կէօրմէմիշ տիր, հէփինիդատէ կէօրմիւշսինիդ. ֆագաթ ծնլարըն նա՞սըլ օլտուղունը եէրլի եէրինճէ թարիֆ իթմէք զայրէթինտէ պուլունմը՞ շմբսընը. — Խա՛յըր. պունտուտա սէպէպի շու տըր քի, փէք քիւչիւք օլտուղունուդ զէման վալիտէնիդ սիդի պէօյլէ պիր շէյէ ալըշտըրմամըլ տըր :

Շիմտի խօճանըզ էլմանըն վէ արմուտըն նասըլ մէյ վէ օլտուղընը թարիֆ իթմէնիդի իսթէր վէ սիզէ թէնպին իտէր քի, հէր նէ քի կէօրիւրսէնիդ մէրագ իտուպ տիգգաթլէ պագասընըզ, վէ էյի նագլ ու թարիֆէ չայըշասընըզ : Նասըլ քի Բարսեղ չայըշտը վէ էօյրէնտի :

Իմտի, Բարսեղ, էլմանըն վէ արմուտըն ֆարգընը սէօյլէ քի ծնլարտա էօյրէնսինլէր :

Բարսեղ ճէվապէն տէտի. « Էլմա եուվարլագ տըր, գապուղու եէչիլ, գըրմըզը օլուր, գապուղընը այըգլարսագ իչի պէյագ, էօյլիւ վէ թաթլը տըր, օրթասընտան քէստիյիմիզտէ սիյան շէյիրտէքլէր իլէ սօլուուֆագ գօվուգլարը կէօրիւլիւր :

« Պիր թարաֆընտա գըսա սափը վար, օ պիր ուճունտա չիչէյին եէրի տիր :

« Արմուտ իսէ, սօպած շէքլինտէ տիր. եօգարքի թարաֆը եուվարլագ, սափընա եագըն կիթտիքճէ սիվրի տիր :

« Արմուտըն տախի էլմա կիպի գապուղը վէ իչինտէ գօվուգլարը վար տըր, վէ շէքէր կիտի թաթլը տըր :

« Էլմանըն վէ արմուտըն չիյի տէ փիշմիչի տէ եէնիլը : »

— Յակոր, պու մէյվէլէրի աղածըն իւզէրինտէ պրագըրսագ նէ՞ օլուր :

— Էլմա, արմուտ եէթիշուպ օլտուգտան սօնրա եէրէ տէօքիւլիւր, պուրուշուպ չիւրիւր, գուրտլար պու մէյվէլէրին շէյիրտէքլէրինի եէմէսինի սէվէրլէր :

28. Հրահանգ

Անցեալ դասի մէջ գտնուած բառերու այն տեսակները որոչէ որ լաւ կը ճանչնաս, պայմանաւ որ պատճառը ըսես թէ ինչո՞ւ անական կամ մակրայ է և գոյական կամ դերանուն չէ :

Քերականական գիտելիք

Մալիմաքը սարճիլէ

Յեսադրուքիւն

Հարճի անրր

Տղաքս, տեսէք սա գրիչը կ'առնեմ ու սա գրքին

Չօճուգլար, պագըն շու գալէմի ալըպ շու քիթապըն

վրայ կը դնեմ և կը հար-
ցընեմ ձեզ՝ գրեչը ո՞ւր է.
կը պատասխանէք՝ գր.քին
վրայ է :

Գրչին տակը ի՞նչ դըր-
ուած է. կը պատասխա-
նէք՝ գերբը դրուած է :

Այսպէս, կրնամ գրիչը
գրիին կամ գիրքը գրչին
ներքեւը, քովը, առաջը,
ետեւը, վրան դնել, եւ
այս երկու գոյականներուն
իրարու հետ ունեցած յա-
րաբերութիւնը իմացնել
ձեզ :

Տղաքս, կրնաք ըսել թէ՛
ի՞նչ բառեր գործածեցի
գրեչը գր.քին որ կողմն կամ
ուր ըլլալը ցուցնելու հա-
մար :

Տղաք պատասխանեցին.
ներտը, վրան, առաջը,
ետեւը, քովը բառերը գոր-
ծածեցիր :

Ապրիք, տղաքս : Ըսէ՛ք,
այս բառերը գոյականին

իւզէրինէ գօրում վէ գալէմ
նէ՞րէտէ տիր տէյի սօրարըմ
սիղտէ ճէվապէն. քիթապըն
իւզէրինտէ տիր տէրսինիզ :

Գալէմին ալթընտա նէ՞
գօնմուչ տըր. քիթապ գօ-
նուրմըչ տըր տէյի ճէվապ
վէրերսինիզ :

Պու վէճհէ գալէմի ֆի-
րապըն եախօտ ֆիթապը
գաղէմին ալթընա, եանը-
նա, էօնիւնէ, արգասընա,
իւզէրինէ գօյապիւրիմ, վէ
պու ի.քի իսիմէրին եէ.ք-
տիկէրի իլէ օլան միւնա-
սեպէթիկի սիղէ աղնատա-
պիւրիմ :

Չօճուգլար, գալէմ քի-
թապըն հանկը թարա-
ֆընտա եախօտ նէրէսինտէ
օլտուղընը սիղէ անլաթ-
մագ իչին նէ՞ լուզէթլէր
գուլանտըմ :

Չօճուգլար ճէվապէն .
աչքընա, իւզէրինէ, առ-
գասընա, եանընա լու-
զէթլէրի գուլանտըն :

Աֆէրին, չօճուգլարըմ :
Սէօյէյին, պու քէլիմէլէր

որպիսութիւնը կամ որքա-
նութիւնը ցոյց կուտան :
— Ո՛չ :

Գործողութիւնն մը, ը-
նեյ, ըրրայ կամ ըրրուիլ :
— Ո՛չ :

Գործողութեան մը կը՞ր-
պը, ճիշդ ժամանակը,
ժխտ՞ումը, եւայլն :

— Ո՛չ :
Ըսել է, տղաքս, ածա-
կան, բայ, մակբայ չեն .
գիտէ՛ք նաև որ գոյական
կամ դերանունն ալ չեն :

Ի՞նչ են ուրեմն . ըսեմ
ձեզ . այս տեսակ բառերը
յետադրութիւն են որ եր-
կու գոյականի իրարու հետ
ունեցած յարաբերութիւնը
ցոյց կուտան :

իսմին քէյֆիյէթ եախօտ
քիմիյէթինի՞ մի կէօսթէ-
րերլէր : — Խա՛յըր :

Պիր ամէլ՝ իթնեֆ, օլ-
մագ, իսիթնեֆ մի՞ կէօս-
թէրիր : — Խա՛յըր :

Պիր ամէլին՝ սուրեթի-
նի՞, քաւ վագրընը՞, նեմ-
եիկի՞ վէ շայրէհում .

— Խա՛յըր :
Չօճուգլարըմ, տիմէք
քի պունլար սըֆէթ, ֆիլ,
հալ տէյիլէր, զաթէն
պունլարըն իսմ, եախօտ
զամիր տախի օլմատըղընը
պիւրսինիզ :

Էօյլէ իսէնէ՞ տիրլէր. սի-
ղէ սէօյլէնէյիմ . պու ճինս
քէլիմէլէրէ հարֆի ճէրը
տէնիլ քի, պունլար իքի
իսմին պիրի պիրի իլէ օլան
միւնասէպէթինի կէրսթէ-
րերլէր :

29. Հրահանգ

Ըսէ՛ք, ի՞նչ յարաբերութեան մէջ է. 1. Տղան մօրը հետ. — 2. Մարդը ձիուն հետ :

30. Հրահանգ

Նախորդ դասի մէջ գտնուած յետադրութիւնները որոշէ, բերանայի եւ դրաւոր :

Յ Ե Տ Ա Դ Ի Ռ Ի Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ի

ՄԷՁ. — Ի՞նչի մէջ կը գտնուի ձուկը. — կրակը, գինին : Ըսէ՛ք, այն տեսակ գոյականներ որ բանի մը մէջ գտնուին :

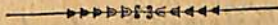
ԱՌՄՁ. — Որո՞ւ առաջ կը գտնուիս. — գրասեղանին առաջ, դուռին առաջ : Ի՞նչ կայ դպրոցին առաջ : ԵՏԵԻ. — Տանը ետերը, ծառին ետերը . . . :

ՄՕՏ. — Սեղանին մօտ, կրակին մօտ, դպրոցին մօտ ինչե՞ր կան :

ՎՐԱՅ. — Տղաքները նստած են — նստարաններուն վրայ, գետնին վրայ, խոտին վրայ :

ՀԵՏ. — Կը կռուի շունը կատուին հետ : Ես տեսայ Մարտիրոսը Յովհաննէսին հետ :

ՇՈՒՐՁ. — Տակաւին շարջը շրջանակ անցուցած են :

Ա Ք Ա Ղ Ա Ղ

Տեսէ՛ք սա աքաղաղներու կռիւը, և գիտեցէ՛ք անոնց վզի փետուրները որ յցուած են. ի՞նչ գեղեցիկ դարգմանակներ ունին :

Գիտէք ո՞ւր է թուշուս փետուրները . . . :

Նայեցէ՛ք ինչպէս կ'ուզեն առջևի ճանկերով եւ ետևի եղջուրով զարնել իրարու : Գլխի կարմիր կատարին (իպիկին) ու բբուկին նայեցէ՛ք որչափ կարմըրցած են :

Ինչո՞ւ կը կռուին . ըսէ՛ք :

Աքաղաղը արթնութեան նշան է , կէս գիշերին , առաւօտուն կ'աղաղակէ , կռկռոյիկ կո՛ւր և հաւերու կսկսափին կը ձայնակցի :

Խ 0 Ր 0 Չ

Շու խորօղարըն գավկասընա պագըն , վէ անլէրին պոյունը իւղէրինաէքի թիւյէրինէ տըգգաթ իտին , նէ՛ կիւղէլ սորղուճըրը վար տըր :

Ուշաճագ թիւյէրինի նէ՛րէտէ օլտուղընը պիլերմիսինիղ :

Պագըն հէլէ , նա՞սըլ էօն բէնչէլէրի վէ արգատաքի մահմուղը իլէ պիւր պիւրինէ չարփմագ իսթէրլէր :

Պաշընտաքի գըրմըղը իպիկէ վէ աշաղքի իպիկէ պագըն նասըլ գըղարմըլ :

Նի՛չուն տէօյիւշիւյօրլէր . սէօյլէ յին :

Խօրօղ ույանըգըղա նըշանէ տիւր . եարը կէճէլէյին վէ սապահլայըն , կռկռոյիկ կո՛ւր , տէյի պաղըրըր վէ թավուգլար իլէ պէրապէր էօթիւշիւր :

Քերականական գիտելիք

1. Տղաքս , սորվեցաք որ մարդու , կենդանիի , տեղի , իրի , անունները գոյական կ'ըսուին :

2. Գոյականին վրայ աւելցող և անոր ի՞նչպէս , ո՞րքան , ո՞րք ըլլալը ցուցընող բառերն ալ ածական կ'ըսուին :

1. Անունի (գոյականի և ածականի) տեղ գըրուող բառերն ալ դերանուն կ'ըսուին :

4. Գոյականներու կամ գերանուններու իրերու հետ ի՞նչ առնչութիւն ունենալը ցոյց տուող բառերն ալ յեսադուրիւն կ'ըսուին :

5. Գոյականին մէկ գործողութիւնը՝ այսինքն ընել , ըրալ կամ ըրալից ցուցընող բառերն ալ բայ կ'ըսուին :

Մայիւմաքը սարճիյէ

1. Չօճուղար , շիմօի ինսան , հայլան , եէր վէ էչեա ատլարընա իսմ տէնիլտիկինի էօյրէնտինիղ :

2. Իսմ իւղէրինէ իլավէ օլունարագ նա՞սըլ , նէ գասար վէ հա՞նկըսը օլտուղընը կէօսթէրէն քէլիմէլէրէ սըճէր թապիր օլունուր :

3. Պիր իսմ (մէվտուֆ վէ սըֆէթ) եէրինէ գօնուրան քէլիմէլէրէ տախի զամիր թապիր օլունուր :

4. Իսմլէրին վէ եախօտ զամիրլէրըն եէքտիկէրի իլէ օլան իրթիպաթ վէ միւնասիպէթինի կէօսթէրէն քէլիմէլէրէ տէ հարճի նէր իթլագ օլունուր :

5. Իսմին պիր ամէլինի եանի՝ պիր շէյ իքսիյինի՝ օյսուդունը վէ եա օրունսուդընը կէօսթէրէն քէլիմէլէրէ տախի ճիլ թապիր օլունուր :

6. Բային մէկ պարս-
զան՝ այսինքն գործողու-
թիւն մը ն՞րք, յի՞նչ կեր-
պով, ո՞ր կատարուիլը
ցոյց տուող բառերն ալ
մակբայ կ'ըսուին :

6. Յիլին պիր հալինի՝
եանի պիր իչին նե՞ վա-
զրք, նե՞ սուրէրի վե նե-
րե՞սե վուգու պուլաու-
զունը կէօսթերէն քելիմէ-
լէրէ տէ հալ տէնիլը :

31. Հրահանգ

Այս վեց տեսակ բառերն ալ գործածեցէք նկարագրելով
հետեւեալ պատկերներն :

Պու ալթը տիւրլիւ քելիմէլէրի խթիմալ իլէ աշազտաքի
քէսիմէրի թարիֆ իտինիզ :

Պ Ա Ր Տ Է Չ

Դաստիարակ Պարոն Յովհաննէս, օր մը դպրոցին
մանչ և աղջիկ ուսանողները գիւղին ՚ընդարձակ պար-
տէզը ²տանելով ըսաւ . զաւակներս, ³վայելջօրէն եւ
⁴պատշաճապէս խաղացէք ու ցատկեցէք, այս փոքրիկ
⁵բլուրէն վեր ու վար ալ կրնաք ⁶վազել . բայց ⁷զգոյշ

եզիք որ ծառերու ճիւղերը չը կտարաին ու ⁸չմասուին,
⁹որովհետև անոնք չեն ¹⁰վայրի ծառեր կամ ծաղիկներ :

¹Կէնիչ ²կէօթիւրէրէք ³էտէպէ եագըլըր վէ
⁴ճիւսպան սուրէթտէ ⁵պայըրտան ⁶գօշապիլիրսինիզ
⁷սագընըն ⁸զայ օլմասըն ⁹չիւնքի ¹⁰եապանի աղաճլար
վէ չիչէքէր տէյիլ տիրէր :

Քերականական գիտելիք

Շաղիսպ

Տղաքս, բառերու վեց
տեսակն սորվեցաք և հի-
մա կրնաք ճանչնալ զա-
նոնք թէ ի՞նչ մաստունի
բանի են :

Շատ գործածելի բառ
մ՞ալ կայ, որ ամէն տե-
սակ բառերն ու նախա-
դասութիւններն իրարու
հետ կը կապէ՝ և եթէ
այդ կապը . (Շաղկապը),
չը գործածենք, մեր խօս-
քերը լաւ չենք կրնար
հասկցնել :

Օրինակ . — Ես, հայրս
Մարգար, պտոյտի գա-
ցինք :

Մալիւմաքը սարճիյէ

Հարճի սրճ

Էվլատլարըմ, քելիմէ-
լէրին ալթը նէվինի տախի
էօյրէնտինիզ վէչիմտիան-
լէրին ենգաի ֆեշաւտէն
հա՞նկըսը օլտուղունը թա-
նըյապիլիրսինիզ :

Չօգ գուլանըլըր պիր
լաֆը տահա վար տըր քի,
հէր ճինս քելիմէ վէ ճիւմ-
լէլէրի պիրպիրինէ բապթ
իտէր, վէ էկէր օ բապթ
սիղալարը վէ հարճի ա-
թըֆլար եէրինտէ գուլ-
լանմազ իսէք, սէօղլէրիմի-
զի կիւզէլ աղնատամայըզ

Մէսէրա . — Պէն փէտե-
րիմ Մարգար կէզմէկէ
կիթտիք :

Այս խօսքէն կրնամ հասկնալ. ես՝ մէկ. հայրս Մարգար՝ երկու անձ՝ պըտոյտի գացինք : Նոյնպէս կրնամ հասկնալ, ես՝ մէկ, հայրս՝ երկու . Մարգար երեք անձ պտոյտի գացինք :

Ուստի ճիշդ միտքս հասկցնելու համար պէտք է ըսեմ, ես եւ հայրս ու Մարգար պտոյտի գացինք :

Եւ, ու կը կապեն բաւերն ու խօսքը կը ճըշդեն :

Շաղկապներու տեղ, կը գրուին նաև (,) ստորակէտ ըսուած նշանն ալ :

Երեք տղայ, Գրիգոր, Կարապետ, Մարտիրոս գրաւ դրին Յ զրուչի, կէս ժամուան մէջ 20 երես գէր գրելու համար :

Եթէ մէկը քեզի հարցնէ թէ ո՞վ պիտի շահի, պիտի կրնաք պատասխանել աւանց շաղկապ գործածե-

Պուքէլամտէն էօյլէ աղնայապիլիբիմքի, պապամ Մարգարիլէ պէնիքի քիշի կէզմէկէ կիթտիք : Քեզա աղնայապիլիբիմքի, պիր պէն, պիրտէ պապամ, վէ պիրտէ Մարգար իւշ քիշի կէզմէկէ կիթտիք :

Իմտի ֆիքրիմի տօղրու աղնաթմադ իչիւն շէօյլէ տէմէլիյիմ, պէն վի պապամ վի Մարգար կէզմէկէ կիթտիք :

Վէ հարֆը քէլիմէլէրի պիրպիլիւնէ բապթ իտէրէք քէլամըն մէֆհօմընը իղահ իտէր :

Վէ հարֆը եէրինէ սեֆրէ տէնիլէն իշարէթ սախի գուլանըլըր :

Իւշ չօճուք, Գրիգոր, Կարապետ, Մարտիրոս Յ զրուչա պասա կիրիշտիլէր, եարըմ սաաթտա 20 սահիֆէ եազը եազմադ իչիւն :

Իկէր պիրիտի սիլէ քիմ գազանաճագ տէյի սօրար իտէ, հարֆը աթըֆ գուլանմազօրըլըն ճէվապ վէ-

լու : — Ոչ : Որովհետեւ չըսուիր Գրիգորը Կարապետը Մարտիրոսը պիտի շահին, այլ կ'ըսուի, կաւմ Գրիգորը կաւմ Կարապետը կաւմ Մարտիրոսը պիտի շահի :

Այս տեղ գործածուած կաւմ բառը շաղկապ է :

ըէպիլիբիմիսի՞նիդ : — Խա՛յըր : Չիւնքի Գրիգոր Կարապետ Մարտիրոս գազանաճագը տէնիլէմէյիպ, եւ Գրիգոր եւ Կարապետ վի եախօս Մարտիրոս գազանաճագ տըր տէնիլ :

Պուրատա գուլանըլըն եւ, եախօս լուղէթ հարֆը աթըֆ տըր :

Բ Ա Ռ Ե Ր

Շաղկապ

- ւ, ու
- Կամ, որ
- թէ, եթէ
- Վասն զի, քանզի
- Որովհետեւ, ուստի
- Իսկ
- Երբ, երբոր
- Մինչդեռ, նաև
- Թէեւ, թէպէտ
- Ուրեմն

Լ Ո Ի Ղ Ե Թ Լ Ե Ր

Հարֆի արֆ

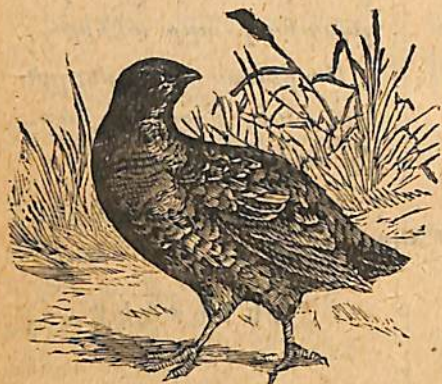
- Վէ
- Եախօս, քի
- Իկէր, իտէ
- Չիւնքի, զիրա
- Չիւնքի, իմտի, էօյլէ իտէ
- Ամմա
- Նէ՞ վազթ, նէ վազթ քի
- Հէնուզ, քէզա
- Իկէրչի, հէր նէ գատար,
- Էօյլէ իտէ, պու սուրէթտէ

32. Հրահանգ

Պարտէզ վերնագրով դասին մէջ գտնուած շաղկապները ցուցուցէք և ըսէք թէ՛ ի՞նչ տեսակ բառեր իրարու հետ կապած են :

33. Հրահանգ

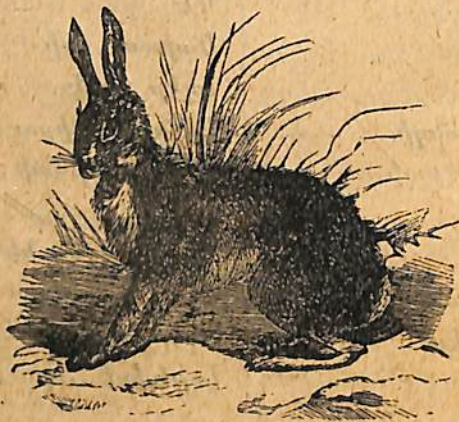
Կապեցէք երկու գոյականներ եւ, ու շաղկապով :

Կաքաւ

Կաղին

Նապաստակ

Կապեցէք	երկու	մակբայներ	իրարու	հետ	շաղկապով	մը
»	»	ածականներ	»	»	»	»
»	»	բայեր	»	»	»	»

Կապեցէք իրարու հետ դերանուն մը և գոյական մը շաղկապով :

34. Հրահանգ

Հետեւեալ բառերով նախադասութիւններ կազմեցէ՛ք՝ շաղկապներ գործածելով :

¹Գեղեցիկ, ²լուսին, ³պայծառ, է, ⁴լուր, ոսկի, գիրք, ⁵հող, ծաղիկ, ծառ, ⁶խոտ, կը կարկաչէ, ⁷կը փայլի, կը ծաղկի, մէջ, կարգա, ⁸պիտի տեսնես, ⁹փոխուած են, ¹⁰կը ծլին, ¹¹կը ծաղկին, թռչունը, արեւը, ¹²լուսինը, օրիորդը, Սահակ, ¹³ընտանեացը, համար, մարդիկ, ¹⁴կը լուսաւորէ, ¹⁵կը դժադրէ, ¹⁶կը թռչտի, ¹⁷կը պարէ, ¹⁸կը տաքցնէ, ¹⁹կը կենդանացնէ, ²⁰ապրեցան :

¹Կիւղէլ, ²այ, ³բարլազ, ⁴թօփրագ, ⁵օթ ⁶բարլար, ⁷կէօրէճէքսին, ⁸տէյիշմիշ ատրէր, ⁹պիթերէր, ¹⁰աչըլըրար, ¹¹Ֆամիլեսար, ¹²այտընըրգ

Ծանօթ. — Տղայոց հասկցնելու է թէ գործողութիւն մը կատարող մը ունի, որ բայերու հետ ո՞վ, կամ ի՞նչ բան հարցումը ընելով կը գտնուի՝ իսկ մակբայները ե՞րբ կամ ի՞նչպէս հարցնելով. յետոյ գոյականաց վրայ մէկ կամ երկու ածական աւելցնելու է, եւ շաղկապներով միացնելու է : Ուսուցչին պարտքը պիտի ըլլայ հարցումներով գտնել տալ գոյականը, ածականը, մակբայը, նախադրութիւնը, և այլն :

հափար, ¹³ թիւրքիւ չաղըրըր, ¹⁴ թապիր եափար, ¹⁵ ուչար, ¹⁶ օյնար (խօրա թէփէր), ¹⁷ ըսըտըր, ¹⁸ անլանտըրըր, ¹⁹ եաշատըլար :

Հ Ա Ի

Տղաքս, ըսէք, հաւին բերանին ի՞նչ կ'ըսեն. — ¹ փետուրը ի՞նչպէս է. եթէ ² կտրես մէջը ի՞նչ ³ ձեւ է. — աքին կը նմանի՞ աքըրին աքիին. — տեսա՞ժ էք ⁴ գորշախայտ բիծերով հաւ. — քանի՞ ճիղեր⁵ և ճանկեր ունի. — ի՞նչ կ'ընէ ճիղերով, — ո՞ւր ⁶ կը քթթէ ու ⁷ կը փորէ. — ի՞նչ կը փնտռէ ու կ'ուտէ. — ե՞րբ ⁸ կը կրկնայ ու ⁹ կ'աղաղակէ. — աքըրը թէ հաւը ¹⁰ ձու կ'ածէ. — ի՞նչ ըսել է ¹¹ թխսել. — հաւին ¹² ձագերուն ի՞նչ կ'ըսեն. — հաւնօցին մէջ ինչո՞ւ թառ կը դնեն. — ¹³ բունին մէջ ի՞նչ կը դնեն. — ¹⁴ բունկալ ի՞նչ ըսել է. — հաւը ¹⁵ մորթելէ ու ¹⁶ փետտելէ յետոյ ի՞նչ կ'ընեն :

¹ Թիւրքիւ, ² քէսէրսէն, ³ պիչիմ, ⁴ քիւլրէնկիլի, պէնէքիլի, ⁵ մահմուղ, ⁶ էչէր, ⁷ գաղըր, ⁸ տըգտըգ իտէր, ⁹ պաղըրըր, ¹⁰ եուսուրթլար, ¹¹ զօրչղա օթուրմադ, ¹² եալրուլարընա, ¹³ եուլտընա, ¹⁴ ֆօլլուդ, ¹⁵ քէստիքտէն, ¹⁶ եօլտա դ տան :

35. Հրահանգ

¹ Նկարագրեցէք ² հաւնօցը ու գորշախայտ հաւ մը որ երկու օրը անգամ մը ³ հաւկիթ կ'ածէ : Այնպէս ⁴ շարագրեցէք որ ⁵ վերոգրեալ ⁶ հարցումներուն ⁷ պատասխանները մեծ մասամբ մէջը գտնուին :

¹ Թարիֆ իտին, ² թալուգլըգ, ³ եուսուրթլար, ⁴ սըրալայընը (տիղինիղ), ⁵ եօգարքի, ⁶ սիւլալլարա (սօրուլանլարըն), ⁷ ճէվապլարը :

Հ Ա Ի Կ Ի Թ

Հաւկիթը երկար ¹ բոլորակ մ'է ² սրածայր, ³ կեղեւը սպիտակ և ⁴ բաւական ⁵ կարծր է, որ ⁶ շարնուելով կը կտորի : Հաւկիթը ⁷ ունի սպիտակ ⁸ հեղուկ, ⁹ որ փայլուն և ¹⁰ կաշուն է. ¹¹ դեղնուցը ¹² գնտաձեւ է :

¹³ Հաւկիթին հումը ¹⁴ տաք կաթին հետ խառնելով կը խմենք, երբ ¹⁵ հազանք. իսկ իւղի մէջ եփածը կամ քիչ ¹⁶ խաշածը ¹⁷ սննդարար ուտելիք մ'է :

Հաւկիթով շատ ¹⁸ համեղ ուտելիքներ կը պատրաստուին :

¹ Եււլարազ , ² ուճու քէսկին , ³ գապուղը , ⁴ Է-
 վէ յիճէ ; ⁵ սէրթ , ⁶ վուրուլարազ , ⁷ պէյազը , ⁸ սուլու ,
⁹ փարլազ , ¹⁰ եափըշգան , ¹¹ սարըսը , ¹² եուվարլազ ,
¹³ չիլի , ¹⁴ սըճազ , ¹⁵ էօքսիւրիւրսէք , ¹⁶ խաշլանմըշ ,
¹⁷ պէսլէ յիճի , ¹⁸ լէղզէթիլ :

Ճ Ն Ճ Գ Ո Ի Կ

Ճիււ , ճիււ , ¹ ճվճվարով ² ճնճղուկը մեր տան մօ-
 ա'ն ³ չը հեռանար , ճմեռը աւելի մօտ կուգայ , ⁴ հաւնոցի
 բարբոտիքը ⁵ կը թռչտի և կ'ուզէ ուտել հաւերուն տըր-
 ուած գարին :

Սմառը ⁶ փոյթը չէ , իր սիրած ⁷ կերը կը փնտռէ ,
⁸ թրթուրներ , ⁹ որդեր և ¹⁰ բզեղներ , որ իր ¹¹ ձագուկ-
 ներուն ալ կը տանի :

¹² Կտուցով կը ժողվէ ¹³ յարգի ¹⁴ շիղեր , փափուկ
¹⁵ փետուրներ , անոնցմով կը շինէ իր բոյնը , ¹⁶ կ'ածէ
 ձուեր և ¹⁷ թխտելով կարճ միջոցի մէջ կը հանէ ձա-
 գուկներ :

¹ Ճըվըլտամազ , ² սէրչէ , ³ ուղաղլանմազ , ⁴ թա-
 վուդլըզ , ⁵ ուշար , ⁶ գայըլ տէյլլ , ⁷ եէմէկինի ,
⁸ թըրթըրլար , ⁹ գուրալար , ¹⁰ պէօճէքլէր , ¹¹ եալ-
 լուլարընա , ¹² կակասըյլա , ¹³ սաման , ¹⁴ փարչալարը ,
¹⁵ թիւլէր , ¹⁶ եումուրթլար , ¹⁷ ֆօլ օթուրարազ :

Ս Ր Ձ Ս Գ Ս Ն Գ

Վարդուհի իր փոքրիկ տղան ըսաւ . « Սահակ , դնա
 մեր տան մօտիկ անտառէն ծառի չոյ ¹ ճիւղեր ² հա-
 ւաքէ » :

Սահակ ³ ուրախութեամբ դնաց անտառին մօտ , և
 տեսաւ հոն ծառ մը որ երկար չէր :

« Օ՛հ , ամբողջ արցակ մը կ'արժէ » պոռաց և նոյն
 ձայնը լսեց :

Սահակ չուզեց ⁴ հաւատալ իւր ականջին , և ⁵ կրկին
 պոռաց , օ՛հ , օ՛հ :

⁶ Պատասխան ստացաւ , օ՛հ , օ՛հ :

Սահակ շատ ⁷ վախցաւ և ⁸ վազելով տուն եկաւ և
⁹ սկսաւ լալ :

Մայրը կը հարցնէր . — « Տղաս , ինչո՞ւ կուլաս .

— Ա՛հ, մայրիկ, վախցայ, ըսաւ Սահակ, եւ
10 պատմեց 11 պատահածը :

— Ափսո՛ս որ տասը տարու եղար և չը գիտցար
թէ ի՞նչ է արձագանդը, ըսաւ մայրը և 12 բացատրեց :

Սահակ ալ մտիկ ըրաւ, և 13 ամչնալէն չէր կրնար
իր մօրը երեսը նայել, զի 14 համոզուեցաւ թէ՛ արձա-
գանդէն պէտք չէր վախնալ :

1 Տալլար, 2 թօիլա, 3 սէվինճլէ, 4 ինանմադ,
5 եինէ պաղըրտը, 6 ճէվապ ալտը, 7 գօրդտու, 8 սէ-
յիրտէրէք, 9 աղլամաղա պաչլատը, 10 նազլ իթտի,
11 վուգուաթը (բասթ կէլէնի) 12 աղնաթտը 13 ութան-
տըղընաան, 14 գանտը :

Քերականական գիտելիք

Չայնարկութիւն

Ամենքնիս ալ առիթ
ունեցած ենք գործածել
Չայնարկութիւնը :

Եթէ մէկ տեղերնիս
ցաւի կը պոռանք, ա՛հ,
կը ցաւի. եթէ տեսնենք
որ մեր սիրած մէկ բան
չուրը կընայ կամ կորսուի

Մալիւմաքը սարճիյէ

Հարճի նիսա

Հէփիմիղինտէ հարճի նի-
տա գուլանմաղա վէսիլէմիզ
օրմուշ տըր :

Պիր եէրիմիզ աղըրտը-
ղընտա պաղըրըրըղ, ա՛հ,
աղըրյօր. պիղիմ՝ սէվտիկի-
միզ պիր շէյին սույա տիւշ-
տիւկիւնիւ վէ եա զայպ

կըսենք, մե՛ դի, ափսո՛ւս.
Եթէ տեսնենք որ մեր ըն-
կերներէն երկուքը իրա-
քու հետ կը կռուին, կ'ը-
սենք, է՛յ, բաւական է

Ա՛հ, մե՛ դի, ափսո՛ւս, է՛յ
բառերը Չայնարկութիւն
կ'ըսուին, որովհետեւ մեր
զգացման համաձայն ճայն
մը կը հասկենք :

օլտուղունու կէօրիւր իսէք,
էյիւհի, եա՛ գրգ տէրիզ.
արդատաշարըմըզտան ի-
քիսինին պիր պիրիլէ գալ-
գա իթտիքլէրինի կէօրիւր
իսէք, է՛յ եէթէր տէրիզ :

Ա՛հ, եա՛ գրգ, էյիւհի,
է՛յ լափղլարընա նիտա տէ-
նիր. չիւնքի պիղիմ՝ հըսսի-
յաթըմըզա կէօրէ պիր սես
յըգարըրըզ :

Բ Ա Ռ Ե Ր

Չայնարկութիւններ

Ա՛հ, ս՛հ.

Վա՛հ, ափսո՛ւս, մե՛ դք.

Երանի՛.

Բարէ, հէ՛, ա՛յ.

Վա՛յ, վա՛շ, ահա՛.

Լ Ո Ւ Ղ Ե Թ Լ Ե Ր

Նիսալար

Վա՛յ (մէսէրրէթ իչիւն),
ս՛հ, վա՛հ, ա՛ (քէտէր
իչիւն).

Վա՛, էյվա՛հ, եաղը՛ գ,
հայը՛ ֆ.

Նէ՛ մութլու.

Ամա՛ն, եա՛, օ՛.

Վա՛յ, վա՛շ, թի՛ւ, իշթէ՛.

Ա Շ Ո Ւ Ն

Երբ աշունը կուգայ, կը հասկնամ որ ամառը անցաւ և ձմեռը մօտ է :

Աշնան անձրեւները կը սկսին ստէպ գալ ու ծառերու տերեւները թափիլ :

Որսորդները լեռ ու ձոր, դաշտ ու անտառ կ'սկսին պտըտիլ որսալու համար լըր, կաքաւ, աղուէս, գայլ, նապաստակ :

Որսորդը հրացանը ձեռքը հետամուտ կ'ըլլայ իր որսին, և տեսածին պէս անոր վրայ կը պարպէ հրացանը, որ եթէ չը վրիպի, կը վիրաւորէ կենդանին եւ կ'սպաննէ դայն :

Բարակը, այսինքն որսի շունը կը վնասուէ զարնուած որսը և կը գտնէ, և եթէ իր կարողութենէն վեր չէ, խածնելով կը բերէ և որսորդին կը յանձնէ :

Չ Մ Ե Ռ

Չմեռը ձիւն կուգայ և երկիրը կը ծածկէ, այնպէս որ կը կարծես թէ ձերմակ սառան մը փռուած է :

Չմեռուան եղանակը տխուր է, ցուրտը կը սա-

ռեցնէ գետինը և պաղ հովը կը փչէ, և տեղ տեղ ձերմակ կոյտեր կը դիզէ :

Ծառերը մերկացած իրենց տերեւներէն, չոր ծառերու պէս ազեղ կ'երեւին :

Տղա՛ք, զգոյշ եղի՛ք, չորս կողմերնիդ նայած ատեն շինաք, գետինը նայեցէք, փայլուն սառոյցը տեղտեղ կ'երեւի, հաստ ու պինդ կարծելով սահնակ խաղանք չըսէք, փորձեցէք անգամ մը, կրնայ ըլլալ որ բարակ և թոյլ ըլլայ . յետոյ ցեխոտ ջուրին մէջ կ'իյնաք :

Խաղացէք ձիւնագնդիկ և ձիւները դիզելով մարդակերպ պահապաններ շինեցէք :

Եւ եթէ մտիլ սկսիք, վազեցէք որ տաքնաք :

Անոնք որ չեն ուզեր խաղալ պէտք է տուն երթան :

Վառարանը կը վառի սենեակին մէջ, մեծ մայրս անոր մօտ նստած պատմութիւններ կը պատմէ գիշերները :

Կ Ա Ղ Ա Ն Դ

Այս գիշերին կ'սկսի Կաղանդը, նոր տարւոյն առաջին օրն է . դուրսը ցուրտ ու ձիւն է :

Սենեակին մէջ սեղանին բոլորտիքը մեղրամոմեր
փակցուցեր են ու կը վառեն, որպէս զի իրենց կեանքը
լուսաւոր ու փայլուն ըլլայ :

Մենք տղայ ենք, առատ առատ նուէրներ կ'առ-
նենք մեր ծնողքէն ու վարժապետներէն :

Վեց օր ետքը՝ պիտի տօնենք Յիսուս մանուկին
ծնունդը :

Յիսուս սիրեց մեզ նման տղաքները ու օրհնեց :

Յիսուսի պատուէրն է սիրել մեր նմանները եւ
օգնել անոնց :

Ուրեմն, յիշենք աղքատներն ալ և օգնենք անոնց,
գոհ ըլլանք մեր զիճակէն և փառք տանք Աստուծոյ,

Գ Ա Ր Ո Ւ Ն

Ձմեռը երբ կ'անցնի, ալ ձիւն չի գար, փոփոխա-
կան օդեր կ'ընէ, պաղ ու տաք հով կը փչէ. ձիւն,
անձրև, կարկուտ փոխն ի փոխ կ'սկսին :

Կանաչները կ'սկսին երևիլ, գարնան նշաններն են :

Քիչ առենէն գարունը պիտի գայ. կարմիր, ճեր-
մակ, դեղին գոյնզգոյն ծաղիկներ դաշտերն ու լեռները
պիտի զարգարեն :

Գարնան կուգոյ Ձատիկը, Յիսուսի յարութեան
օրը կը տօնենք :

Մարդիկ մեծ ու սղափկ ուրախ կ'ըլլան, ցուրտը
կը հեռանայ, դեռինը ցեխոտ չէ ալ, մեր ախոռի ու
գոմի կենդանիներն ալ ուրախ են, կանաչ թարմ խոտ
սկսան ուտել :

Թռչնիկներն ալ զուարթ են, կանաչ թռուփերու
մէջէն կ'երգեն :

Ահ, որչափ դեղեցիկ է գարունը, բոյսերը կ'աճին
ու կը մեծնան, կենդանիները կը ծնին ու առատ կաթ
կուտան :

Թռչնիկները բոյն կը շինեն ու ձու կ'աճեն :

Մարդիկ աւելի եռանդով կ'աշխատին :

Ա Մ Ա Ռ

Ամառը անձրև քիչ կուգայ և տաք կ'ընէ, և եթէ
այսպէս չըլլար ո՛չ պտուղները, ո՛չ բոյսերը կը հա-
սուննային :

Ամառուան մէջ դիտեցի արշալոյսը, օր մը անկո-

զինէս կանուխ ելայ, տեսայ որ արեւելեան կողմը բաւական լոյս էր, բայց դեռ արեւը չէր ծագած. մայրս ըսաւ, « Ահա այս է արշադրոյս : »

Մէկ մ'ալ տեսնեմ արեւն սկսաւ բարձրանալ և երեւիլ իր ճառագայթներով. « Առաւօտ եղաւ » կրկնեց մայրս :

Մայրս ըսաւ. « Սահակ, ես քեզ սորվեցուցի թէ որն է արշադրոյսն և որն է առաւօտը, հիմա կ'ուզեմ բացատրել թէ ո՞րն է կէս օրն և ո՞րն է իրիկուն : »

« Սահակ, տե՛ս արեգակը որչափ բարձրացաւ, բայց դեռ կէս օր չէ, կէս օրէն առաջ է. երբ արեւը ամենաբարձր տեղն հասնի ճիշդ մեր գլխուն վրայ, այնպէս որ մեր շուքը մեր ոտքերուն տակն ըլլայ, այն ատեն կէս օր է : »

« Սահակ, գիտես որ արեւը շարունակ մէկ տեղ մը չը մնար, կ'սկսի դէպ ի արեւմուտ իջնալ, այն ատեն կէս օրէն վերջն է, և երբ արեւը մարը կը մտնէ դէպի արեւմուտքը իրիկուն է : »

« Իսկ երբ մութնայ, խաւար ըլլայ, և զո՞վ կամ ցուրտ, գիտես որ գիշեր է : »

« Տղա՛ք, գիշերը լուսինը ու աստղերը կ'երեւին : »

« Կ'երթանք գիշերը պառկիլ ու առտուն արթըննալ : »

« Ամէն առաւօտ և երեկոյ աղօթք կ'ընենք : »

ԶՐՈՒՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

« Սահակ, կենդանիներն ալ կը քնանա՞ն : »

— Այո՛, կը քնանան :

Ո՞ր ատենին արշադրոյս կ'ըսենք :

— Արեգակը ելնելէ առաջ եղած լոյսին :

Երբ արեգակը կը ծագի և մենք անոր ճառագայթները կը տեսնենք ի՞նչ կ'ըսենք :

— Արեւը ծագեցաւ, առաւօտ է կ'ըսենք :

Երբ արեգակը ամենաբարձր տեղին չէ հասած, կրնա՞նք ըսել կէս օր :

— Ո՛չ, կէս օրէն առաջ է կ'ըսենք :

Ե՞րբ կ'ըսենք ճիշդ կէս օր է :

— Երբ արեգակը ամենաբարձր տեղն հասած է՝ և մեր շուքը ճիշդ մեր ոտքերուն տակն է, այնպէս որ ոչ առաջ և ոչ ետ երկարած :

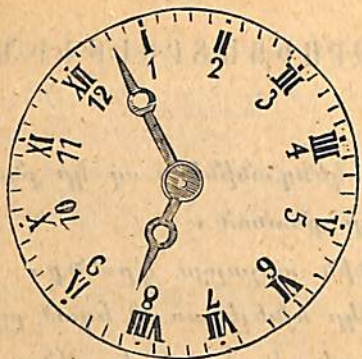
Ե՞րբ կ'ըսենք իրիկուն :

— Երբ արեւն դէպ ի արեւմուտ իր մարը մտնել կը մտնայ :

Ե՞րբ կ'ըսենք գիշեր :

— Երբ մութ ու խաւար ըլլայ և լուսինն ու աստղերը երեւին :

Ժ Ա Մ Ա Յ Ո Յ Յ

Մայրս լարեց թէ պատի ժամացոյցը և թէ իր գրպանի փոքր ժամացոյցը :

Բանալին դարձուցած ատեն յո՛րհ, յո՛րհ ձայն կը հանէր: Մեր պատի ժամացոյցը ամէն ժամուն կը զարնէ, ճրճկ, ճրճկ, ճրճկ :

Հիմա ճիշդ ութը զարկաւ, փոքր ասեղը ժամերը կը ցուցնէ. իսկ մեծ ասեղը վայրկեանները :

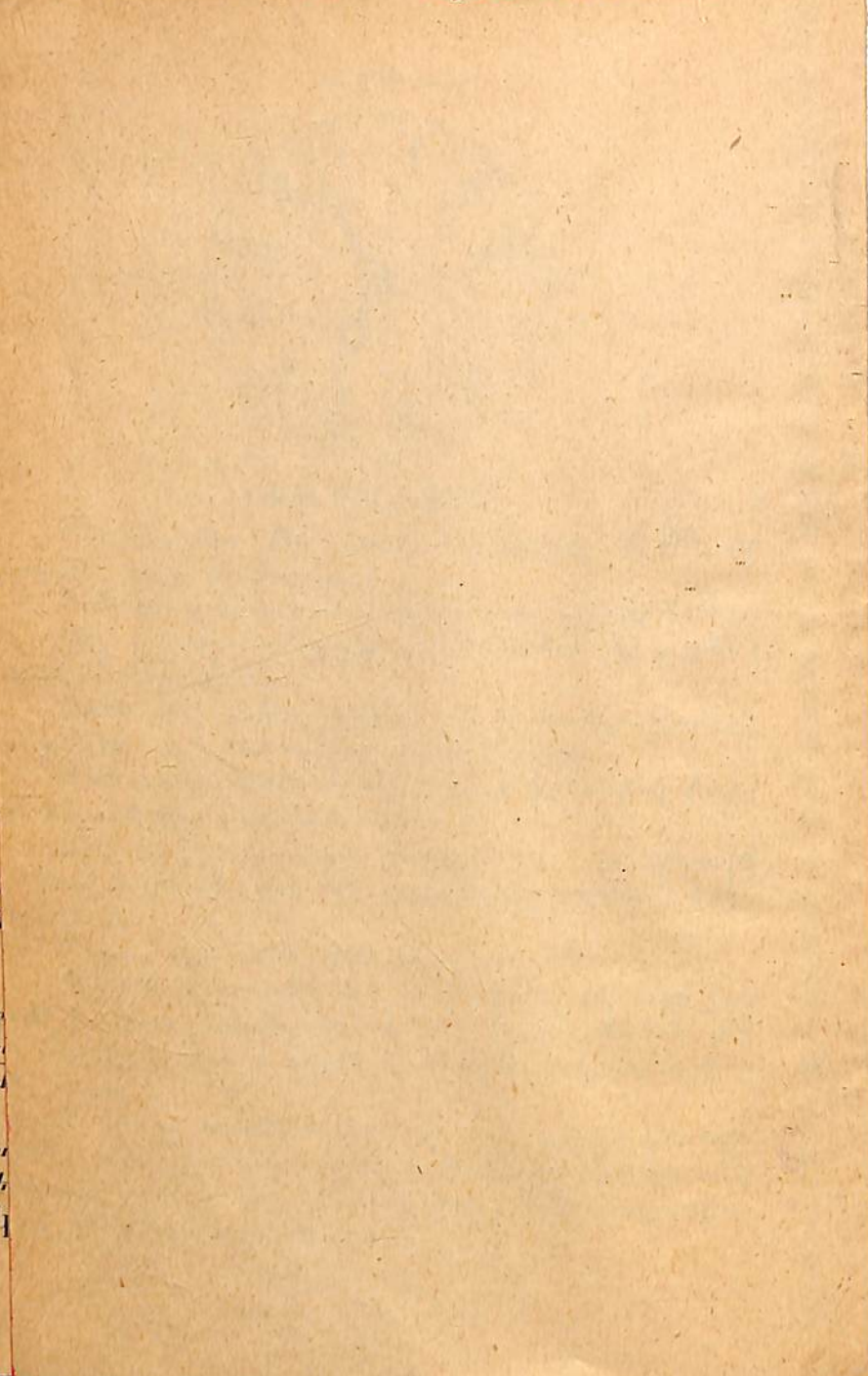
Մեծ ասեղը ամէն ժամուն շրջան կ'ընէ, իսկ փոքրը՝ տասներկու ժամուան մէջ :

Մէկ ժամը վաթսուն վայրկեան է, որ փոքրիկ գծերով կ'երևուին, իսկ մէկ վայրկեանը վաթսուն երկվայրկեան :

Հայրս, այս ամէնը ինձ բացատրած է :

Քսան և չորս ժամը մէկ որ է : Եօթը որը մէկ շաբաթ է : Չորս շաբաթը մէկ ամիս : Մէկ ամսուան մէջ լուսինը կը լրանայ և նորէն կը ծնի : Տասներկու ամիսը մէկ տարի է :

Ես տասը տարեկան եմ, և այս գիրքը կ'աւարտեմ. դասատուս խոստացած է Գեղեցիկ Ջրօսարանի երկրորդ տարւոյ վերջին մասը առլ, Մանկավարժական Քերականութեան հետ :

«Ազգային գրադարան»

NL0062535

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՊՈՒԹ ՄԵՐՃԱՆ ՓՈՂՁՅԸ ԹԻՒ 57

Գ Ա Ս Ա Կ Ա Ն Գ Բ Ն Ա Ն Բ

ՄԱՆԿԱՆՑ ԳԻՐԳԸ կամ ՀՈՐՊԻԿ ՔԵՐԱԿԱՆ պատկերագարդ
բաղրովին նոր ոճով, տպագրեալ բազմաթիւ անգամ: Հատը 5
փարայ:

ՄԱՐԿԱՐԻՏՆԵՐ, Մանկագարտէ զի-ծաղկոցի մանուկներուն
համար, կ'ուսուցանէ կարգալ: գրել, գծել, կը բովանդակէ
երգեր, խաղեր, առակներ եւ հաներակներ Գին 50 փարայ:

ՄԻՐՈՒՆ ԶԲՕՍԱՐԱՆ, Մանկանց երկրորդ զիջը, կը պա-
րունակէ մանկական երգեր, կարճ հատուածներ, առակ-
ներ, բարոյակց փոքրիկ պատմութիւններ եւ աստներ: Թ.
Տպագ. Գին 2 զր2:

ՈՍԿԵՄՈՏԵՆԻԿ Հայ տղայոց. Երրորդ զիջը ընծերցանու-
թեան Գ. Տպագրութիւն 120 պատկերներով, կը բովանդակ-
է բարոյական գեղեցիկ պատմութիւններ, ուսումնասիրներ,
երգեր, առակներ, կրօնական ու գիտական ամենակարե-
ւոր գիտելիքներ, եւ ինչ-՞իջը մի արժանի խըրատեան եւ
պատանի ամէն Հայ տղայոց: Գին 4 զր2:

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆ ԹԻՒՆ, պատկերագարդ
մասն Ա. կ'ուսուցանէ պատկերներու վրայ հայ լեզուի ըերա-
կանութեան նախագիտելիքը: Գին լսմակագմի 50 փարայ:

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆ ԹԻՒՆ, պատկերագարդ
մասն Բ. կ'ուսուցանէ անհետ ոճով ըերականութեան
ՈՒԹ ՄԵՍՈՒՆԻՔ բանին 100 մեծ եւ փոքր գեղեցիկ պատկեր-
ներու վրայ: Գին լսմակագմի 100 փարայ:

ՄՐՔԱԶԱՆ ՊԱՏՄԱՅԻԹԻՒՆ Գին եւ նոր կտակարանի, պատ-
կերագարդ, Է. տիպ. 100 փարայ:

ԳԵՂԵՑԻՒ ԶԲՕՍԱՐԱՆ Տաճկաստան տղայոց կամ վարժու-
թիւն հայ խօսակցութեան եւ ընծերցման Ա. տարի, պատ-
կերագարդ: Գին 100 փարայ:

ԳԵՂԵՑԻՒ ԶԲՕՍԱՐԱՆ Տաճկաստան տղայոց կամ վարժուքի
հայ խօսակցութեան եւ շարադրութեան Բ. տարի պատ-
կերագարդ: Գին 3 զր2:

ՄՍՐՄԱՆՏՈՒԶՈՒԹԻՒՆ առողջապահական եւ բժշկական,
արանց, կրօնաց եւ փոքր տղայոց, առանց գործիքի, բոլոր
վարժարաններու յարմար: Չեւերը բացատրուած են 45
պատկերներով: Գին 4 զր2:

ԼԱՏՐԻԿԻ ԼԵՁՈՒ կամ վարժութիւն գրաբարի, Ռուսերմ-
պիսի գրութեամբ, ի պէտս նախակրթարանաց: Գին 4 զր2:

معارف نظارت جلدہ سنک رخصیہ طبع اولمشدر